

Jesenice dz

Novice

220030191,5

ACRONI
JESENICE

KNJIŽNICA JESENICE

COBISS •

interni informacijski časopis
številka 5, maj 2003

Novice

Poštnina plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

VSEBINA

- Predstavitev hčerinskih podjetij Acronija v tujini
- Ključ 1 - vrednostna analiza (1)
- Delovanje delovnih skupin - rezultati ankete
- Seznam koristnih predlogov
- POPIJEV KOTIČEK
- Ne inovacijskih idej, mir nam dajte!
- Acroni pod drobnogledom korporacije General Electric Company
- Splošno o odpadkih
- Zakaj ne dela elektronska pošta?
- Varnostne razdalje, ki preprečujejo doseg nevarnih območij z zgornjimi udi (4)
- Glavna dejanja privatizacije energetske družbe SŽ, d.d. na Jesenicah zaključena
- Odpiranje zavezujočih ponudb za Acroni
- Spremembe po vključitvi v Evropsko unijo; INTRASTAT
- Oddelek špedicije se je preselil v nove prostore
- Acroni prisoten na največjem gradbišču na Hrvaškem
- Proizvodnja v aprilu
- Zakaj arhivirati dokumente?
- KADROVSKA GIBANJA
- IZ SVETA JEKLA
- NI MI VSEENO!
- SINDIKALNE NOVICE
- IZ NAŠE ZGODOVINE
- Dejavnosti DMIT - Korzika - otok lepota
- INTERVJU
- ANKETA
- Poletne počitnice
- Prireditve ob mednarodnem dnevu muzejev
- Kum - zasavski in dolenski Triglav
- Izpred Acronija na Vajnež po Belščici
- Špikov kot
- NAGRADNA KRIŽANKA

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 2100 izvodov.

Uredniški odbor: Ljubo Osovnikar, Polonca Marjanovič, Aleš Lagoja, Lilijana Markež.

Fotografije: Tone Kelbl, Lilijana Markež, arhiv Tiskarna knjigoveznica Radovljica, Muzej Jesenice; Križanke in uganke Drago Ronner.

Elektronski naslov uredništva: lmarkez@acroni.si

Novice izhajajo enkrat mesečno.
Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigoveznica Radovljica.

AKTUALNO

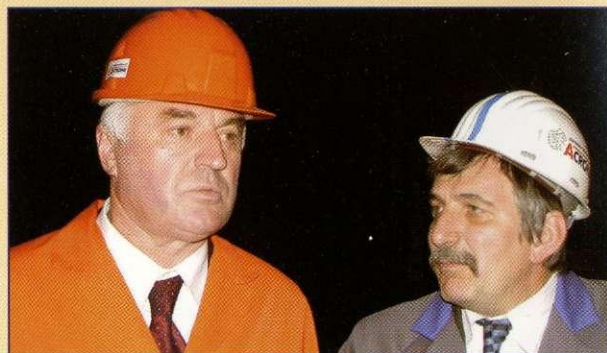
Ključ 1 - Čiščenje in organiziranje

Vodje delovnih skupin so že prejeli kriterije, po katerih bo komisija ocenjevala aktivnosti delovnih skupin (kriteriji so objavljeni tudi na intranetu). Prvo ocenjevanje bo potekalo **30. junija** in **1. julija**, drugo pa bo **v septembru 2003**. Najboljše delovne skupine bodo pri prvem ocenjevanju nagrajene z motivacijskimi nagradami pri drugem pa bodo prejele denarne nagrade.

Predstavniki GE **g. János Kovács-Buna** (tretji z leve) je ocenil, da ustrezno obvladujemo zahteve in **izpolnjujemo pogoje za uvrstitev med GE dobavitelje**.

Po končanih razgovorih na jeseniški občini 22. maja 2003 so Acroni obiskali državni svetniki s predsednikom državnega sveta g. Janezom Sušnikom (na fotografiji prvi z leve). Na razgovorih je sodeloval tudi glavni direktor Acronija.

Ko oddide z južnih pobočij Karavank (od Stola do Kepe) sneg, jih pobelijo "ključavnice", ki so od leta 1976 z občinskim odlokom zaščitene.

Ne trgajte jih in ne uničujte!

Tako boste pomagali, da jih bodo občudovali tudi naši zanamci.

UVODNIK

PREDSTAVITEV HČERINSKIH PODJETIJ ACRONIJA V TUJINI

Italijansko in nemško tržišče zaradi svojih potencialov predstavljata vrednostno in količinsko največji izvozni tržišči Acronijevih izdelkov, saj smo v letu 2002 na ta dva trga poslali 35 % celotne prodaje.

V letu 2002 je prišlo do prenosa lastništva zunanjetrgovinskih družb Holdinga slovenskih železarn, ki sta večino svojega prometa ustvarili z izdelki Acronija, na Acroni, ustanovljeni sta bili namreč ACRONI-Deutschland s sedežem v Düsseldorfu in ACRONI-Italia s sedežem v Gorici.

Odločitev o ustanovitvi lastnih družb v Italiji in Nemčiji se je izkazala za pravilno, saj je Acroni na teh dveh izredno pomembnih trgih z njuno pomočjo utrjeval svoj položaj in povečeval promet, ki je v letu 2002 znašal nekaj manj kot 72 mio EUR, od katerih je prodaja v Italiji znašala 24 mio EUR, v Nemčiji pa 15 mio EUR. Razlika v realizaciji pa je nabava strateških surovin za proizvodnjo Acronija.

Osnovni namen ustanovitve lastnih družb je bil poleg osnovne prodajno-nabavne funkcije slediti prodajni strategiji Acronija, ki v prvi vrsti poudarja zadovoljstvo kupca. Ni dovolj kupcu se čimbolj približati in mu nuditi najboljši možni servis, temveč je naloga družb v tujini predvsem povečevati prepoznavnost Acronijevih izdelkov, hitrejše zaznavanje in odziv na tržne spremembe, enotno obvladovanje in nadzorovanje trga, spremljanje konkurence, ter s tem povečevanje prodaje oziroma tržnega deleža v skladu z rastjo matične hiše. Družbi pa igrata pomembno vlogo tudi pri nabavi strateških surovin.

Program prodaje

Udarni prodajni program obeh družb so nerjavna jekla - predvsem debela in hladnovaljana nerjavna pločevina, ki tudi sicer ustvari večinski delež realizacije. Program toplovaljanih nerjavnih trakov poteka skoraj izključno preko Acroni-Italia.

Prodaja elektropločevine končnim potrošnikom na nemški trg poteka neposredno iz Acronija, manjši del na italijansko tržišče pa teče preko Acroni-Italia. V prodajnem programu Acroni-Italia je potrebno omeniti še hladnovaljane pločevine iz jekel za poboljšanje. Na nabavni strani pa je vloga Acroni-Deutschland večja, saj je razmerje med izvozom in uvozom uravnoteženo.

Načrti in razvoj

Kratkoročno imata obe družbi v načrtu slediti rasti in razvoju Acronija predvsem v luči novih naložb, ki bodo zagotovile možnost povečanja prodaje nerjavne debele pločevine, elektrojekel in legirane debele pločevine.

Kot že rečeno, bo prvenstvena naloga obeh družb približanje svoje prodaje končnemu potrošniku in povečanje le-te v skladu z rastjo Acronija. Vedno bolj pomembno pri prodaji bo poznavanje želja in zahtev kupca, tako da mu v svoji ponudbi čimbolj ustrezemo.

Pred nami je vstop Slovenije v EU, in s tem v zvezi odprava državnih meja. To bo pomenilo za obe družbi, da se bosta lahko posvetili zgolj trgu in obdelavi kupcev ter iskanju še primernejših in sodobnejših načinov prodaje ter plasiranja Acronijevih izdelkov.

direktor prodaje
Bogdan Ravnik, univ. dipl. inž.

KLJUČ 6 - VREDNOSTNA ANALIZA (1)

V zadnji številki Novic sem obljubil, da bom v naslednjih številkah v kratkih povzetkih predstavil vsebine, težišča, osnove in pomembne elemente ključa 6 (vrednostna analiza delovnih procesov), tako da se bodo s to tematiko seznanili tudi tisti, ki se s podobnimi aktivnostmi ne ukvarjajo in jim bodo nova vedenja pomagala pri delu, obenem pa se bo morda porodila tudi kakšna zamisel za racionalizacije dela.

KAJ PRAVI IWAO KOBABAŠI?

BISTVO KLJUČA 6

Bistvo tega ključa je, da lahko produktivnost drastično izboljšamo le s pomočjo **sistematičnih izboljšav na ravni procesov in ne s posameznimi ad hoc pobudami.**

Resnične izboljšave produktivnosti in stroškov lahko vpeljemo in vzdržujemo z analizo delovnih postopkov, ki dodajajo vrednost, z odpravo nepotrebnih gibov, združevanjem, poenostavljanjem ali odpravo drugih gibov.

Odličnost izdelka ali storitve izboljšamo z delovnimi procesi, pri katerih opravljamo le delo, ki dodaja vrednost.

Vrednostna analiza je metoda za analizo funkcije vsakega posameznega koraka ali sklopa aktivnosti v proizvodnji ali drugih procesih. Razjasniti skuša vsako posamezno aktivnost in ponovno oceniti njeno resnično vrednost. Vse, kar ne dodaja vrednosti proizvodu ali storitvi, razumemo kot izgubo, ki jo je potrebno odpraviti. Aktivnosti, ki dodajajo vrednost, prav tako lahko ocenimo tudi v smislu, ali končni izdelek pocenijo (stroški), naredijo kvalitetnejšega (kakovost) in ali pospešijo izdelavo/dostavo (dostava/storitev). Namen je torej zvišati produktivnost in znižati stroške.

Ker ključ 6 vpeljujemo tudi na ravni timov, je pomembno, da delovodje in člani timov ne le razumejo tehniko vrednostne analize in delovnih sistemov, ampak tudi osnove učinkovitosti, produktivnosti, izgub in dodajanja vrednosti, saj jim to omogoča vedno znova identificirati priložnosti za izboljšave na delovnem mestu. Opisane tehnike veljajo tako za proizvodnjo kot tudi za režijske oddelke.

ZAKAJ PREGOVOR PRAVI – »ČAS JE ZLATO«?

S temi obširnimi področji se ukvarja študij dela in časa, ter industrijski inženiring, ki z raznimi metodami proučujeta odnose v delovnih sistemih (izdelek, človek, delovne naprave). »Izgube«, ki v teh sistemih nastajajo, so lahko zastoji, nizek delovni učinek, izmet in druge motnje. Vse pa se večinoma vežejo na čas, ker z podaljševanjem časov izdelave povečujejo stroške dela, fiksne stroške na enoto izdelka, stroške kapitala in ne nazadnje v veliki meri specifične porabe. Ker so v naši proizvodnji agregati velikih zmogljivosti z velikimi porabami energije in ostalih pomožnih

materialov, je pomembna optimalna organizacija delovnih in tehnoloških procesov. Zato pregovor o času in zlatu za nas velja še posebej. Ob tem je potrebno poudariti, da so že dosedanje rezultati vzpodbudni in predvsem da so v zadnjih letih dosežki zelo lepi, vendar pa je pomembno tak trend nadaljevati tudi naprej, pri tem pa vključiti najširši krog sodelavcev, kar metoda 20 ključev nedvomno omogoča.

KAJ VSE ZAJEMA PODROČJE ANALIZIRANJA DELOVNIH SISTEMOV?

1. Zbiranje podatkov zajema predvsem analizo časov v delovnih sistemih, analizo potekov dela, primerjalne vrednosti in elemente vplivnosti. Te podatke uporabljamo lahko za izvedbo racionalizacij dela, načrtovanje, krmiljenje, nadzor in tudi merilo za stimulacijo delavcev. Podatki so osnova, na kateri temeljijo vse aktivnosti, kajti občutja in ocene so običajno pogojene s subjektivnostjo posameznika.

2. To dosegamo z ustreznim organiziranjem delovnih sistemov. Pri tem moramo ustvariti ustrezne pogoje za vse elemente delovnega sistema (človek, naprava, izdelek, vložek, vplivi).

3. Za vrednotenje dela zajemamo in vrednotimo vse tiste elemente, ki opredeljujejo, kaj delo od človeka zahteva (ILO – international Labour Organization). Vrednotenje naj bi nam dalo osnove in merila za razdeljevanje osebnih dohodkov glede na omenjene zahteve. Obenem nam omogoča oblikovanje podlag za vodenje ustrezne kadrovske politike (oblikovanje opisov del in nalog - izobrazba, znanja, izkušnje, vplivi, sistemi dela, obremenitve...).

4. Proučevanje dela poteka predvsem z namenom opredeljevanja potrebnih znanj in veščin, prenašanje potrebnih znanj in načrtovanje aktivnosti v zvezi s pridobivanjem le-teh. Pomembna je tudi gospodarnost poslovanja, kar zagotavlja racionalno organiziran potek dela v delovnih procesih.

KAKO PRISTOPIMO K IZDELAVI ANALIZE DELOVNIH PROCESOV?

Pri izdelavi analize ravnamo skladno z vsakokratnimi zahtevami in cilji, ki jih skušamo zasledovati. Postopek optimizacije v delovnih sistemih obsega naslednje glavne stopnje poteka:

Pri pregledu posameznih korakov (1 - 6) poteka aktivnosti lahko spoznamo, da tako ravnamo tudi pri vsakdanjem delu in življenju, če hočemo delati prave stvari, smiselne in z nekim končnim rezultatom, ki zadovolji naša pričakovanja. Torej lahko rečemo – nič novega, dobro pa je upoštevati sistematičnost dela, to poudarja tudi sistem analize delovnih sistemov.

KJE IZVAJAMO ANALIZO DELOVNIH SISTEMOV?

Delovni sistemi so večinoma mikro raven večjih in obsežnejših procesov, ki potekajo v posameznih enotah, sektorjih, profitnih centrih in v podjetju. Za učinkovito delovanje celotnega sistema pa moramo zagotoviti ustrezno organizacijo dela, ki zagotavlja tako delovanje. Da lahko sledimo temu cilju, moramo zagotoviti:

- Natančno opredeljenost posamezne delovne naloge.
- Urediti ljudi in delovne priprave, ki so potrebne za opravljanje posameznih nalog v smiselno povezavo.

Prav te elemente medsebojno povezane in integrirane v celotne poteke imenujemo organizacija. Organizacijo v splošnem ločimo na:

- **ORGANIZACIJA PODJETJA** – razdeljuje naloge, ki jih mora opravljati podjetje, ustanova posameznim oddelkom v njej (makro, mezo raven). Ureja pa tudi odnose med posameznimi oddelki, službami, sektorji... v konsistenten, učinkovit sistem.
- **ORGANIZACIJA DELA** – obravnava oblikovanje sodelovanja človeka, delovnih naprav in predmetov dela (delovni sistem) v času in prostoru, ki je potrebno za izpolnitev nalog. Organizacija dela obsega urejanje in oblikovanje delovnih procesov.

Morda se povedano sliši tudi malce suhoparno, je pa bistvenega pomena za oblikovanje takih organizacijskih form, ki lahko uresničijo cilje sistemov, to pa so večinoma učinkovito delovanje. Pri tem so pomembna tudi načela oblikovanja organizacije. Ta so:

1. Ustreznost – organizacija mora biti prilagojena osnovnemu cilju podjetja. Zaradi tega organizacija banke, storitvenega podjetja in proizvodnega podjetja ne morejo biti enake in se zaradi različne vsebine dela med seboj razlikujejo.

2. Gospodarnost dela – vsaka organizacija mora biti plodna, učinkovita in racionalna. Omogočiti mora veliko gospodarnost, donosnost in konsistentnost sistemov.

3. Uravnoveženost – organizacija mora omogočati fleksibilnost delovanja sistema in ne sme biti preveč toga. S tem je podjetje sposobno prilagajanju spremembam trga. Seveda pa je preveč okrnjena organizacija (premalo organizacije) lahko škodljiva, ker nastopa preveč improvizacij.

4. Koordiniranost – celotno nalogo, dejavnost nekega podjetja je nujno potrebno razdeliti na delne naloge in le-te dodeliti posameznim oddelkom, sektorjem, enotam... v podjetju. To pa zahteva čim bolj nemoteno sodelovanje vseh vključenih v sistem.

Zakaj so pomembni vsi opisani elementi za vrednostno analizo, izvajanje projekta POP in predvsem ključa 6?

Z ustrezno oblikovano in strukturirano organizacijsko strukturo lahko zagotovimo doseganje ciljev in udejanjanje poslanstva podjetij. Oblikovanje delovnih sistemov zahteva kompleksen pristop, ker so delovni procesi med seboj soodvisni in povezani v vertikalni ter horizontalni smeri. Podrobno proučevanje in analiza vseh elementov omogoča izluščiti podrobnosti, še pomembneje pa posebnosti v posameznem segmentu sistema. Strukturiranje organizacije omogoča optimalen potek dela. Vsebine ključa 3, ki smo ga v preteklem mesecu skupaj obravnavali v podjetju, pa dodaja še tisti pomemben »ščepec soli«, naš osebni prispevek k medsebojnemu odnosu v skupini in med skupinami. Uspešno delovanje vseh dejavnikov v delovnih sistemih pa je cilj nas vseh in tudi projekta POP.

V prihodnje si bomo ogledali vrste potekov dela in vrste podatkov za izvajanje analize dela.

Marjan Lah

DELOVANJE DELOVNIH SKUPIN – REZULTATI ANKETE

Pri izvedbi delavnice za ključ 3 smo izvedli anketo, v kateri smo povprašali vodje delovnih skupin o njihovem mnenju o posameznih področjih delovanja, vplivanja in sodelovanja pri vsakodnevnom izvajanju nalog. Glede na to, da so vodje delovnih skupin večinoma tudi organizacijski vodje, ki vodijo tudi izvajanje nalog, so ocene in rezultati izjemno dragoceni za načrtovanje naslednjih aktivnosti na področju ključa 3. Glavni cilji ankete so bili:

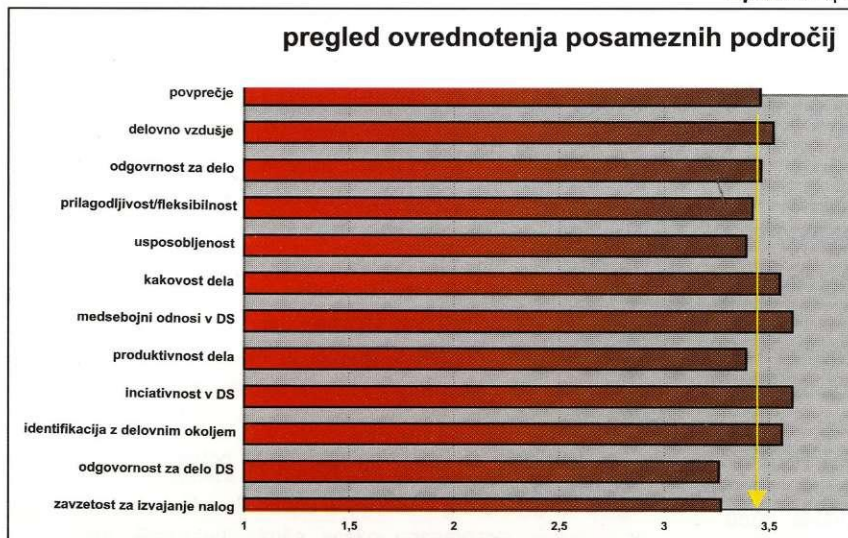
- Ugotoviti mnenje vodij delovnih skupin, ki so člani širšega teama uvažanja projekta »POP«, obenem pa so najbolj seznanjeni s trenutnim položajem in »žulji«, ki predstavljajo ovire za dobro delovanje.
- Ovrednotiti posamezne elemente in ugotoviti odstopanja (+/-).
- Na podlagi analize rezultatov ankete načrtovati nadaljnje aktivnosti, ki bi omogočile še izboljšanje stanja na tistih področjih, kjer je negativno odstopanje, pa tudi napredek na tistih, kjer je mnenje pozitivno.

V anketi je sodelovalo 79 sodelavk in sodelavcev – vodij delovnih skupin. Anketa je bila sestavljena iz 63 vprašanj, ki so bila

združena v 11 področij. Vsako vprašanje je bilo ovrednoteno v razponu od 1 (slabo) do 5 (odlično). Ankete je bila izvedena v obdobju od konca marca do srede maja, po posameznih delavnicah ključa 3. Anketa je bila anonimna.

Ker smo obljubili, da bomo z rezultati seznanili tudi zaposlene, v Novicah objavljamo povzetek rezultatov (več o tem najdete na intranetnem naslovu; <http://intranet.acroni.si/20k/Rezultati%20po%20kljucih.htm>). Zaradi velikega obsega podatkov, bomo podrobno analizo pripravili v pisni obliki in jo posredovali vodjem delovnih skupin, na voljo pa bo tudi na intranet strani projekta 20 ključev.

Kako smo se videli skozi ocenjevanje?

Iz prikazanega grafa je razvidno, da imamo o sebi izrazito pozitivno mnenje. Povprečna ocena je 3,45, kar je izjemno vzpodbudno in nad pričakovanji. Gibanje posameznih področij:

Od povprečja pozitivno izstopajo:

- medsebojni odnosi v DS,
- kakovost dela,
- nciativnost v DS,
- dentifikacija z delovnim okoljem,
- delovno vzdušje.

Od povprečja negativno izstopajo:

- usposobljenost,
- odgovornost za delo,
- zavzetost za izvajanje nalog,
- odgovornost za delo DS,
- produktivnost dela,
- fleksibilnost/prilagodljivost.

Naš cilj mora biti dvig že dobro delujočih področij na še višjo raven, v področjih, kjer zaostajamo, pa moramo videti rezerve za izboljšanje stanja. Morda še nekaj »drobcev«, kjer so bile ocene izjemno pozitivne ali močno zaostajanje za povprečno oceno najvišje/najnižje:

Od povprečja pozitivno izstopajo naslednja vprašanja:

- Ali skrbimo za svoj oddelek in ga branimo če je treba? Ali ga drugim predstavljamo z vidika njegovih odlik?
- Ali se v oddelku in delovni skupini med seboj znamo poveseliti?
- Ali vsi v skupini pomagajo, da je delo opravljeno tako, kot je dogovorjeno?
- Ali radi prihajate na delo?
- Ali ima DS, oddelek jasno zastavljena merila in cilje kakovosti?

Opomba: vprašanja so razvrščena od največje k nižji vrednosti ocene.

Od povprečja negativno izstopajo naslednja vprašanja:

- Ali se izobražuje in usposablja za področja splošne razgledanosti – komunikacija, tuji jeziki, obvladovanje podatkov?
- Ali ljudi, ki se ne držijo dogovorov in obljub, čakajo negative posledice?
- Ali so sestanki DS učinkoviti, na njih disciplinirano sodelujejo in zato prinašajo rezultate?
- Ali je odgovornost nekaj, kar zaposleni želijo prevzeti, nekaj, česar se veselijo in k čemur stremijo?
- Ali vidi vsak član DS v svojem delu zanimiv izziv?

Opomba: vprašanja so razvrščena od najnižje k višji vrednosti ocene.

Kot nam pokaže že bežen pregled ocen, lahko ugotovimo, da je naša samopodoba izjemno pozitivna, da je dovolj pozitivne energije, ki lahko z usmerjenim delovanjem postane še bolj učinkovita pri vsakdanjem delu in tudi v delovanju projekta »POP«. Prav tako so rezultati analize potrdili naše domneve, da je potrebno na ravni delovnih skupin še dodatno vzpostaviti vse predpogoje (znanje, informacije, sodelovanje, materialne pogoje) za dvig aktivnosti, ki je predpogoj za uspešno delovanje vseh delovnih sistemov, kar je cilj vsakega uspešnega podjetja.

Tako dobra samopodoba nam mora biti vzpodbuda za nadaljevanje in izboljševanje delovanja na vseh področjih. Podana so dobra izhodišča za razvijanje teamskega dela na vseh področjih dela v podjetju, da vsi postanemo velik team, ki bo sposoben dosegati zastavljene cilje in razvijati podjetje, ki se bo lahko kosalo z najboljšimi na svetu.

Ob tem pa ne smemo obiti najpomembnejše podrobnosti teamskega dela – vsak posameznik se mora čutiti kot pomemben del tega teama (kolektiva). Ocene temu že pritrujejo, obstaja pa še veliko »rezerve« za stalen napredek. Tega bomo načrtovali in izvajali s skupnimi aktivnostmi, ki bodo sledile začetemu delu na projektu »POP«.

Lah, Rebolj, Karo

SEZNAM KORISTNIH PREDLOGOV

EMŠKP	NAZIV REALIZ. KORISTNEGA PREDLOGA - APRIL 2003	PRIJAVA
DS - Nujno zlo - PC VP / VV		
0245/03	Predelava klinastih drogov trna hladnega navijalca - Steckel	2.4.03
0256/03	Izvedba dodatnega tesnenja visokotlač.črpalk prim. diskelinga-Blooming	7.4.03
0257/03	Izvedba mazanja visokotlačnih črpalk primar. diskelinga-Blooming	7.4.03
0258/03	Registracija preobremenitve motorja - brusilni stroj CMS	8.4.03
0259/03	Selektivna zaščita motorja - brusilni stroj CMS	"
0260/03	Izdelava programa za blokado pogona na Bloomingu zaradi prevelike sile	"
0261/03	Izdelava programa za novi prevlačnik za GE 90/30	"
0262/03	Zamenjava iskrškega krmilnika IPK-20 z krmilnikom GE 90/30	8.4.03
0263/03	Mazanje vstavkov delovnih valjev	9.4.03
0264/03	Cevovod za zrak - prevlačnik Steckel	"
0265/03	Mazanje valjčnic na progi za valjanje debele pločevine	"
0266/03	Ukinitve cevovodov pare in kondenzata - hala vzdrževanja VV	"
0267/03	Ogrevanje pisarn Aneksa - III. hala vroče valjarne	"
0268/03	Polnjenje dušika v visokotlačni akumulator - strojnica primarnega diskelinga	9.4.03
0281/03	Prehod med elektro strojnico in prevlačnikom	16.4.03
0282/03	Odpih vode s traku na prevlačniku	"
0283/03	Hlajenje olja za mazanje drsnih ležajev v MG grupah in gl. pogonskih motorjih	"
0284/03	Cevovod hladilne vode na brusilnem stroju	"
0285/03	Cevovod z pitno vodo - hala vzdrževanja VV	"
0286/03	Merilnik debeline pločevine x-ray na ogrodju Steckel	16.4.03
0288/03	Izdelava podstavka dvodelnih obročev kvarto opornih valjev	29.4.03
DS - Dobre vile - PC VP / VV		
0247/03	Namestitev visokotlačnega ventila na dovod cilindra za primar. diskeling	3.4.03
0248/03	Korita za mast pred novim podstavkom za delovne valje - Blooming	"
0249/03	Razvodne cevi na zr. cilindrih primarnega diskelinga	3.4.03
0250/03	Namestitev razsvetljave nad odpraševalno napravo - CMS stroj	4.4.03
0251/03	Signalizacija prisotnosti vilic novega prevlačnika - proga Blooming	"
0252/03	Namestitev sirene na kabino novega prevlačnika - proga Blooming	"
0253/03	Izveden predlog za predelavo odvečnih motorjev za stroj CM 2	"
0254/03	Predelava sedeža operaterja v kabini prevlačnika	"
0255/03	Namestitev zaščitnih cevi na sondo pred H. N.	4.4.03
DS - Tevebajski - PC VP / VV		
0270/03	Oporni valji v valjarni Blooming	9.4.03
DS - Kaskaderji - PC VP / VV		
0274/03	Leseno držalo za podložitev jarma v ogrodju Blooming	16.4.03
0275/03	Podstavek za menjavo in pregled aksialnih ležajev tlačnih vreten	"
0276/03	Izdelava lesenih pomožnih stopnic za lažji dostop na jarem - Blooming	"
0277/03	Montaža hitnih sklopov na plinske gorilce v delavnici	"
0278/03	Menjava tlačnega vretena nastavne naprave - Blooming	"
0279/03	Polnitev glav na bloomingovih vretenih z mastjo	"
0280/03	Izdelava zaščitne plošče za vodo na bloomingovih smetiščnicah	16.4.03
DS 21 - PC VP / JE		
0273/03	Zaščita škajnega kanala (pod vozičkom) s pločvino - ADJ	15.4.03
DS Stare korenine - PC VP / JE		
0287/03	Merilo za merjenje debeline prahu in nivo jekla - KL	28.4.03
DS Hitri in uspešni - PC HP		
0272/03	Privarjena ušesa za udarjanje na objemki za fiksiranje ležajev - linija CTM	15.4.03
DS - Top Acroni - Službe		
0269/03	Podstavek za računalniški zaslon - pisarna SPID	9.4.03

Karmen Blatnik

INOVACIJA JE KOT LEDENA GORA - VIDEN JE SAMO DEL NAD GLADINO

V Gospodarskem načrtu za leto 2003 smo zapisali, da bomo postali tretji najmočnejši proizvajalec debele pločevine iz nerjavnih jekel in dosegli 25% tržni delež v Evropi. Debelo pločevino valjamo v vroči valjarni na valjavnem ogrodju Bluming, za kupca pa jo pripravimo v Profitnem centru Predelava debele pločevine. Osnovna dejavnost tega PC-ja je torej finalizacija debele pločevine, ki jo sestavljajo toplotna obdelava ravnanje, razrez, obrez in krojenje ter površinska obdelava pločevine oziroma plošč. Pri toplotni obdelavi zaradi termičnih deformacij med ohlajevanjem plošče spreminjajo obliko (krivljenje, skledavost, valovitost), v skrajnih primerih lahko celo počijo. Plošče z geometrijskimi lastnostmi, ki ne odgovarjajo standardom, je treba v nadaljnjih postopkih dodatno ravnati, zato je razumljiva težnja, da do neželenih deformacij ne prihaja. Manjša

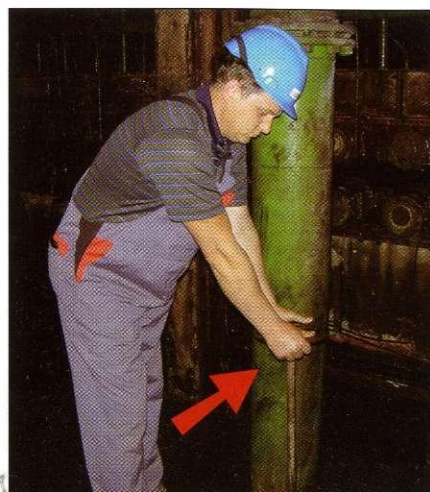
Plošča po kaljenju, s katero ravnalni stroj MDS v ozadju ne bo imel veliko dela.

odstopanja je kupec včasih pripravljen tolerirati, seveda ob primernem znižanju cene, včasih je treba postopek toplotne obdelave ponoviti, če ne gre drugače tudi z vmesnim ravnanjem vroče plošče. Zgodi se celo, da je plošča čisti izmet.

Vse te težave je imel sodelavec Anton Grumerc, operater na Dreverju pred očmi, ko je se je polotil spreminjanja postopka kaljenja in popuščanja mikrolegiranih jekel na Dreverju. Uvedel je tri izboljšave, s katerimi je bistveno izboljšal ravnost plošč.

Prva predstavlja uporabo samo dveh nizkotlačnih con hladilne naprave, realiziral pa jo je preprosto tako, da je zaprl ventil prve cone in skrajšal pomik plošče tako, da se premika samo znotraj 2. in 3. cone hlajenja. Na ta način je povečal količino hladilne vode in dosegel enakomernejšo porazdelitev vode po površini plošče in s tem enakomernejše ohlajanje. Pri hlajenju je uporabil pritisne valje hladilne naprave za preprečevanje termične deformacije plošč. Potem, ko pripelje ploščo na določeno mesto v hladilni napravi, jo ustavi in jo stisne z zgornjimi valjčnicami tako, da se pri ohlajevanju ne more kriviti. Plošče dolžine 4 in 6 m hladi v drugi in tretji coni, za daljše od 8 m pa uporablja vse tri cone. Ker ohlajevanje poteka pri mirovanju plošče, tudi ne prihaja do poškodb pogonskih verig valjčnic. Praksa je pokazala, da zaradi takšnega načina proti pričakovanjem ne prihaja do termične

deformacije valjčnic, pa tudi na homogenost strukture plošč ni pripomb. Obe izboljšavi sta bistveno pripomogli k boljši ravnosti plošč, nista pa mogli odpraviti nerodnosti pri nastavljanju pretoka vode. Zato so namreč predvideni ročni ventili, ki pa so kot nalašč montirani na drugi strani linije, tako da

Sodelavec Anton Grumerc pri - žal še vedno ročnem - nastavljanju pretoka vode.

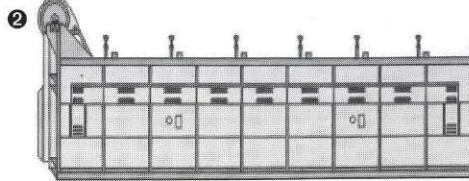
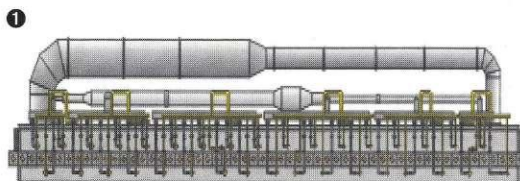
mora operater opraviti kar nekaj poti, preden mu uspe nastaviti želen pretok. Instrumente, ki kažejo pretok ima namreč vgrajene na pultu v komandni kabini. Avtor je že predlagal zamenjavo z elektromotornimi, vendar inženir, ki je bil zadolžen za realizacijo te inovacijske ideje, ni več delavec Acronija, zato realizacija projekta zamuja.

Tudi tretja izboljšava rešuje problematiko neravnosti plošč, katere izvor je neenakomerno ohlajanje plošč po vročem ravnanju na ravnalnem stroju MDS. Vroče plošče debeline do 20 mm so po ravnanju zlagali na kupe, kjer so se počasi ohlajale na temperaturo okolice. Odvod toplote iz sredine kupa je počasnejši, zato so se plošče na robovih ohlajale hitreje kot na sredini, kar je imelo za posledico termične deformacije. Ta problem je avtor rešil tako, da po ravnanju vse vroče plošče ohladi v hladilni napravi. Sam priznava, da pri tem ni odkril Amerike, saj so plošče debelejšje od 20 mm ohlajali v hladilni napravi že prej.

S svojimi izboljšavami je sodelavec Anton Grumerc nehoti pokazal na problem, ki izvira iz načina določevanja inovacijskih nagrad in je včasih lahko hudo krivičen. Osnova za izračun materialne nagrade je knjigovodsko dokazljiva gospodarska korist izboljšave, oziroma je za to potreben pogoj izboljšanje varstva in zdravja pri delu oziroma zmanjšanje obremenjevanja okolja. Njegove izboljšave pa nimajo bistvenih vplivov na varno delo in okolje, na osnovi razpoložljivih podatkov pa tudi izračunani ekonomski učinki niso dosegli pričakovane in realne višine. Težko bi bilo ovrednotiti zadovoljstvo kupcev zaradi izboljšane kakovosti izdelkov in možnosti za doseganje višjega cenovnega razreda, nismo razpolagali s podatki o strojemolih zaradi pogostega ravnanja močno krivih plošč, ne s podatki o nepotrebnem ponovnem ravnanju plošč ali celo njihovem vračanju v prvo fazo postopka ...

Avtor, ki nas je opozoril na napako pri oceni koristi njegovih izboljšav, je torej naredil nekaj koristnega tudi za sistem stalnih izboljšav in inovacij v Acroniju, saj nam je dal vedeti, da so nujne tudi izboljšave sistema samega. Neizpodbitno dejstvo je namreč, da ustvarja le motiviran delavec, nemotiviran pa samo dela. Pa še to včasih slabo.

Avust Novšak

1 Peč Drever s hladilno napravo

2 Peč Ebner

NE INOVACIJSKIH IDEJ, MIR NAM DAJTE!

Bilo je okrog velike noči, dobrih petdeset let nazaj, pa se tega dogodka spomnim, kot bi se zgodil včeraj. Vsak dan, ko je imel dopoldanski "šiht", sem hodil čakati očeta pred vratarja na Javorniku in med potjo domov z odprtimi usti poslušal o ognjenih kačah, ki so jih v valjarni krotili delavci. Tistega dne je oče pred francoskim znamenjem v bližini gostilne Dežman obmolknil, se ustavil in pogled uprl v prah pred nogami. Sledil sem njegovemu pogledu in opazil droben, svinčen kovanec za 50 para. »No, ga ne boš pobral?« me je vprašal. Naskrivaj sem se ozrl naokrog in ker je bila v bližini skupina delavcev, ki so tudi šli s "šihtha", me je postalo sram in sem odgovoril: »Pa saj je samo nežca, brez vsake vrednosti!« Oče pa se je sklonil, pobral novčič, odpihnil z njega prah in mi ga stisnil v roko rekoč: »Človek ni nikoli tako bogat, da bi smel zavreči še tako malo vreden drobiž.«

Ta dogodek se mi je popolnoma nepričakovano prikradel v spomin pretekli teden, ko sem dobil zanimivi elektronski pismi dveh sodelavcev. Ker gre za žal še vedno preveč razširjena razmišljanja, bom v nadaljevanju razčlenil njune trditve, ki jih bom zaradi verodostojnosti navedel v čim bolj neokrnjeni obliki. Malenkostne spremembe so nastale samo zato, da ostane skrita identiteta avtorjev.

1. trditev: *Nobeni paragrafi pa tudi nobeno prepričevanje me ne bo prepričalo, da je mlatenje prazne slame lahko inovacijska ideja, kaj šele da bi bilo koristno za Acroni.*

Največ škodo napravi podjetju dobra ideja, ki ostane v glavi, saj je ob korist, ki bi jo v primeru realizacije imelo.

Samo za primer. Mnogim, ki spremljajo razvoj računalništva, je poznano, da je slavni Bill Gates leta 1981 avtoritativno trdil, da bi moralo 640kB spomina zadostovati vsakomur. Če ne bi nekateri tedaj mlatili prazne slame, bi jaz danes ta prispevek pisal s preprostejšim urejevalnikom besedila.

2. trditev: *Jezi me to, da lahko o vsem, čisto vsem, vsakdo, ki ima med službo očitno preveč prostega časa, začne modrovati in postavljati ne vem kakšne (inovacijske) ideje, kaj bi bilo dobro in pametno storiti.*

V tretjem členu pravilnika, ki ureja razmerja v inovacijski dejavnosti, piše:

Pravica in hkrati dolžnost vseh zaposlenih je, da po svojih sposobnostih aktivno sodelujejo v sistemu inovacijske dejavnosti in s tem prispevajo k poslovnim rezultatom družbe.

In še navedek iz Gospodarskega načrta 2003: "Vzpodbujali bomo koristne predloge in izboljšave, v te aktivnosti bomo pritegnili čim več zaposlenih. Ustvarjali bomo boljšo notranjo klimo, ki je predpogoj za doseganje še boljših poslovnih rezultatov." Spomnimo se, da je za vsebino, realizacijo ukrepov in postavljenih ciljev v Gospodarskem načrtu za leto 2003 odgovorno poslovodstvo družbe SŽ Acroni d.o.o.

Pa še to. Ni mi jasno, kako lahko govorimo o prostem času med službo?

3. trditev: *Mislim, da ni dvoma o tem, da imamo v Acroniju službe, da rešujejo zahteve uporabnikov po strokovni podpori njihovega dela.*

To je, če upoštevamo, da je za oblikovanje zahteve najprej treba imeti idejo (inovacijsko), zapisano tudi v drugem odstavku citiranega 3. člena:

Dolžnost vseh vodstvenih in strokovnih delavcev je, da vse

zaposlene pri tej (inovacijski) dejavnosti spodbujajo in jim v ustvarjalnih procesih zagotavljajo vso strokovno, tehnično-administrativno in materialno pomoč.

Žal pa je res, da je strokovnjakov, ki bi uspešno servisirali zahteve sodelavcev, premalo, tako da je včasih čakalna doba za realizacijo ideje izredno dolga. Da je lahko daljša od leta, lahko potrdim iz lastne izkušnje. V tem letu sem se večkrat spomnil kitajskega pregovora: Ne lačnemu človeku podariti ribe, nauči ga, kako se jo ujame. Ko bomo, bog daj, da čimprej, na reševanje problemov začeli gledati skozi oči te kitajske modrosti, bomo imeli resda manj herojev dela, bomo pa neprimerno bolj učinkoviti.

4. trditev: *Jezi me tudi to in mi sploh ni vseeno, da zaradi obravnavanja idej drugih strokovnjaki tako poceni zapravljajo službeni čas. Jaz bi tisto urico lahko uporabil veliko bolj koristno.*

To jezi tudi mene, le da vidim razlog za poceni zapravljanje službenega časa še drugje. Nekateri strokovnjaki prihajajo na komisije, ki obravnavajo inovacijske predloge, nepripravljeni, in tako po nepotrebnem podaljšujejo razprave in kradejo čas ostalim članom, ali pa jih na sestanek sploh ni. Ne nazadnje na porabljen čas vpliva tudi slabo poznavanje pravil, ki na področju inovacijske dejavnosti v Acroniju veljajo. Če bi si vsakdo vzel tisto urico časa in prebral pravilnik, bi prihranil na razpravah čas tudi tistim, ki so to že storili. Ampak to je že druga tema.

5. trditev: *Nasploh bi morali biti pri obravnavi inovacijskih predlogov in idej precej bolj selektivni ter bi se morali držati malo višjega nivoja.*

Pa smo spet pri tretjem členu Pravilnika. Očitno nekateri še vedno živijo v časih, za katere ravno zaradi takšnega gledanja neupravičeno velja prepričanje, da je bila inovacijska dejavnost privilegij strokovnih in vodstvenih delavcev. Sploh pa, kdo je v Acroniju dovolj avtoritativen in usposobljen, da bo centralno opravil selekcijo in odločal, kako visoko je »malo višji nivo«?

6. trditev: *O tem, da nekdo, ki mu Acroni omogoči šolanje iz dela, mu plača študijski dopust, mu zagotovi strokoven kader za mentorstvo in pomoč pri delu, na koncu pa to praktično zaračuna preko prijave inovacije, pa raje ne bom razpravjal, čeprav si tudi tule mislim svoje ...*

Jaz pa pravim, hvala bogu, da je prva misel sodelavca, ki mu zaradi tega včasih nekritično očitamo koristolovstvo, kako bi svoje novo znanje za podjetje čim bolj koristno uporabil v praksi. Saj zato nam pa Acroni omogoča pridobivanje znanja na različnih ravneh od službenih potovanj k poslovnim partnerjem ter udeležb na konferencah in seminarjih, šolanja na srednjih šolah, dodiplomskega, podiplomskega, MBA in drugih oblik študija. Čeprav se večina ne strinja z mano, sem prepričan, da bi vsakdo, ki mu je Acroni plačal službeno potovanje, poleg potnega poročila moral napisati še vsaj eno prijavo izboljšave in tudi poskrbeti za njeno realizacijo. Da ne bo nepotrebne »fovšije«, študijske in druge ugodnosti (tudi v skladu z zakonom) lahko z naslova preseganja pričakovanih rezultatov temeljito oklestijo nagrado, tudi na vrednost nič dolarjev.

7. trditev: *Včasih imam občutek, da je bolj važna kvantiteta inovacij, ne pa kakovost.*

Inovaciji kakovost prizna šele kupec. Ko govorimo o količini imamo običajno v mislih stalne izboljšave. Samo za primer: v Siemensu iz Amberga letos načrtujejo preko 30 (trideset)

INOVACIJE

realiziranih izboljšav na zaposlenega. Pri tem jim seveda ne pride niti na misel, da bi se norčevali iz izboljšave drobnih vsakodnevnih opravil, kot je na primer zmanjšanje števila fotokopij.

8. trditev: Imeti idejo je včasih zelo enostavno, z realizacijo pa naj se ukvarjajo kar strokovnjaki.

No ja, ni vedno tako preprosto. Dejstvo je, da se s problemi, ki porajajo ideje o izboljšavah, srečujejo predvsem ljudje iz neposredne proizvodnje, čeprav si ne bi upal trditi, da sodelavci v pisarnah nimajo težav. Preproste zamisli običajno avtorji uresničijo sami, so pa tudi področja, kjer jih ne smejo (Uredba o varnosti strojev, Zakon o varstvu in zdravju pri delu, ISO 9000 – tehnološki postopki...). O realizaciji teh idej odločajo najprej komisije za inovacije, nato pa na osnovi njihovega predloga še vodstveni delavci potencialnega uporabnika. Realizacija tako izbranih izboljšav je seveda, včasih tudi na jezo avtorjev, zaupana strokovnjakom.

9. trditev: Mislim, da nam tak način (realizacija idej drugih – op. AN) lahko prinese kar nekaj nepotrebnih težav.

Je že tako, da se brez muje še čevlji ne obuje, ampak če smo pri odločitvi o realizaciji ideje opravili pošteno delo, bo korist nedvomno prevagala. Torej bi težko govorili o nepotrebnih težavah.

10. trditev: In na določenih področjih imajo lahko delavci kar hitro veliko idej, ki pa jih sicer ne znajo realizirati. Imajo pa inovacijsko idejo. In to je to, kar po mojem ni dobro, ne glede na vse pravilnike.

Slovenci imamo lep pregovor: Zrno do zrna pogača, kamen na kamen palača. Več kot bo zrn, večji kos kruha si bomo

lahko odrezali, trdnejša kot bo palača, varnejša bo eksistenca. Tudi tistih, ki sodelavcem morda zavidajo pogum, da si svojo inovativnost drznejšo javno izražati, pa čeprav z »neumnimi« idejami.

Bodi dovolj. Stari Rimljani so govorili Pacta sunt servanda

ali po naše, dogovorom je treba služiti, obenem pa so razvili tudi na naši strani Jadrana dobro poznano kulturo "nadmudrivanja". Kot vemo, je Rim propadel.

In kaj želim s tem povedati? Če mislimo, da je Acronijev pravilnik za usmerjanje in pospeševanje inovacijske dejavnosti slab, ga je treba izboljšati (dogovorom je treba služiti = jih izboljševati), ne pa bojkotirati. Jaz osebno ne mislim, da je pravilnik slab, prepričan pa sem, da ni dovolj dober.

Naj ob zaključku tega prispevka dokončam misel iz uvodnega dela. Tistega pomladnega dne sem bil še premajhen in nisem razumel, da je bogastvo, ki mi ga je stisnil v roko oče, daleč presevalo nominalno vrednost novčiča. Danes to vem.

Avgust Novšak

VODENJE KAKOVOSTI

ACRONI POD DROBNOGLEDOM KORPORACIJE GENEREL ELECTRIC COMPANY

Glede na predvideno naložbo v povečanje gotove elektro pločevine je naša prodaja že lani začela z aktivnostmi pridobivanja novih trgov. Tako so vzpostavili stik tudi z ameriško korporacijo General Electric Company (GE), ki je eden izmed vodilnih svetovnih proizvajalcev pogonskih sistemov, medicinske opreme, gospodinskih aparatov, izdelkov iz plastike in novih materialov. Poleg tega pod svojim okriljem združuje finančne, zavarovalniške, trgovske, medijske in številne druge združbe. GE je razširjena po več kot 100 državah in zaposluje več kot 315.000 ljudi.

Postati dobavitelj takšnemu gigantu zahteva vrsto preverjanj že pred prvo vzorčno dobavo. S pomočjo obsežnih vprašalnikov in ogledov na samem kraju predstavniki GE podrobno preverijo vse, kar bi lahko negativno vplivalo na stabilnost poslovanja z njimi.

Prvo ocenjevanje rizičnosti družbe Acroni, d.o.o. s stališča delovnih pogojev so izvedli že konec lanskega leta.

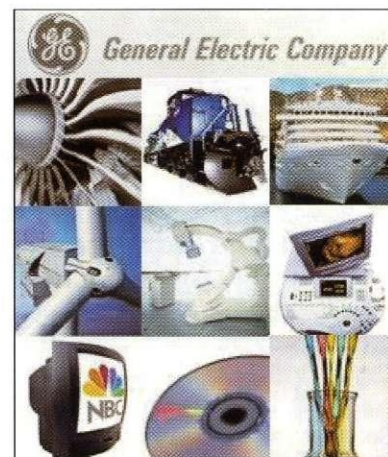
Letos so začeli z drugim sklopom preverjanja parametrov, ki vplivajo na poslovno stabilnost družbe.

Po posredovanih odgovorih na podrobna vprašanja nas je v četrtek, 15. 5. 2003, obiskal presojevalec iz General Electric g. János Kovács-Buna.

Preverjal je izpolnjevanje zahtev sistema vodenja kakovosti - obvladovanje glavnih notranjih procesov s poudarkom na tehnoloških in nadzornih procesih. Na osnovi dokaznega gradiva in strokovne predstavitve sistema je ocenil, da ustrezno obvladujemo zahteve in izpolnjujemo pogoje za uvrstitev med GE dobavitelje. Priznanje GE cenijo in upoštevajo tudi številne druge družbe, torej je pridobitev še toliko pomembnejša.

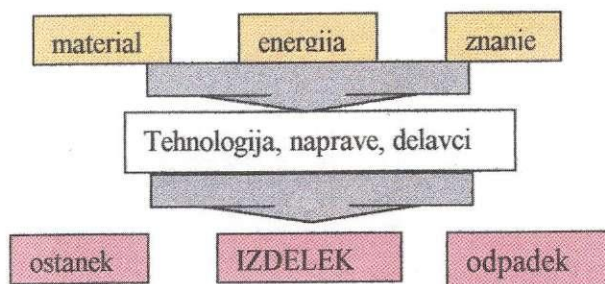
Zahvaljujem se vsem, ki ste sodelovali v procesu ocenjevanja!

Maja Presterel

SPLOŠNO O ODPADKIH

Vsaka industrijska proizvodnja je organizirana za izdelovanje določene vrste izdelkov. Produkcija je po svetu in v Sloveniji zelo raznolika, poznamo namreč številne tehnološke procese. V vsak proces mora vstopiti vhodna surovina, kot pa je razvidno s spodnje sheme, pa izhaja poleg želenega izdelka tudi odpadki ter ostanek.

Ostanek se uporabi v sekundarne namene v drugem ali ponovnem procesu, odpadki pa se z ustreznim postopkom obdelajo do stanja, da se ga je v večini možno znebiti ali odložiti na ustrezno odlagališče.

Kot imamo raznovrstno proizvodnjo sledi tudi več vrst odpadkov:

- inertni (gradbeni material, nekatere žlindre itd.),
- posebni odpadki (olja in emulzije, ostanki baru in lakov itd.),
- nevarni (hladilna sredstva, topila itd.),
- posebno nevarni (odpadki iz biokemijske proizvodnje itd.),
- komunalni odpadki itd.

V Sloveniji je vse preveč črnih odlagališč, ki bi jih morali odpraviti in preprečevati njihov ponoven nastanek. V Acroniju smo za to že poskrbeli z akcijami urejanja in čiščenja delovnega okolja, zato takšnih kupov nesnage ni več videti.

Z različnimi vrstami odpadkov moramo tudi različno ravnati. Acroni ima popis ter opis ravnanja z odpadki v posameznem PC-ju in ta napisana pravila se morajo upoštevati. Včasih se namreč dogaja, da se določen sod z odpadki z vsebnostjo nepravilnega odpadka ne mora odpeljati, zato je potrebno odpadke prebrati. Zaposleni se moramo zavedati, da smetnjaki niso zaman označeni z ustreznimi nalepkami.

Skladišče maziv je urejeno v skladu s standardi za varstvo okolja.

Stalno moramo iskati možnosti za zmanjševanje emisij ter zmanjševati količino odpadka. To nam uspeva z morebitno spremembo vstopnega materiala, s sodobnimi tehnološkimi postopki ter z dobro organizacijo, usposobljenostjo zaposlenih itd.

PC Vroča predelava ima izdelan sistem materialne in količinske bilance vhodnega ter izhodnega materiala z namenom stalnega spremljanja ter reševanja težav z odpadki. Za ravnanje določenega odpadka je imenovana tudi odgovorna oseba, ki skrbi za ravnanje z odpadkom in stalen pretok informacij do ekologa. Vsake nepravilnosti, nove naloge za učinkovito varstvo okolja se obravnavajo na mesečnih sestankih tima za okolje za posamezni PC.

Količinsko letno ovrednotenje podatkov od vsakega podjetja zahteva Ministrstvo RS za okolje in prostor. Neizogiben sestavni del tehničnega plana vsakega podjetja za ravnanje z odpadki je gospodarjenje z odpadki v optimalno zaključenih sistemih. Vsebovati mora med drugimi predvidene načrte ravnanja z odpadki v prihodnosti.

Za okoljevarstvene ukrepe je država poskrbela z velikim številom zakonov ter podzakonskim aktom. Slovenija pa je tudi podpisnica Baselske konvencije, tako da jo zavazujejo tudi njena merila in pravila. Vse države podpisnice pa morajo letno oddajati poročila Sekretariatu Baselske konvencije s podatki o odpadkih, ki jih izvažajo v tujino.

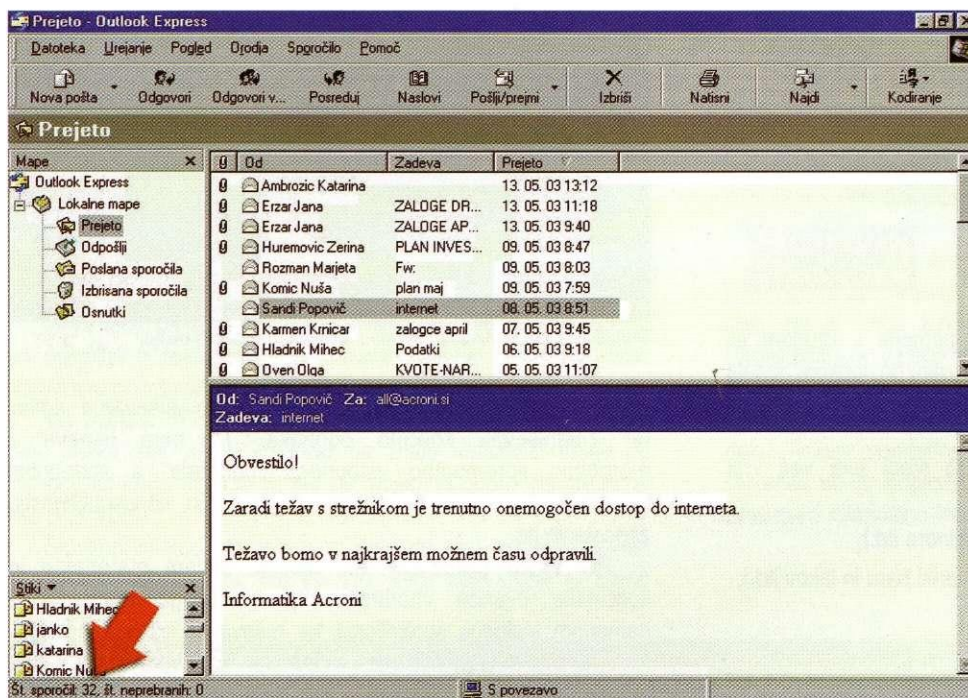
Za vsak odpadki torej veljajo strogi predpisi glede skladiščenja, prevoza in varovanja v vseh fazah nastanka, predelave in odlaganja.

Tudi Evropska unija, ki se ji Slovenija približuje, ima cilje, ki vzpodbujajo in omogočajo preprečevanja nastanka odpadkov pri izvoru, ločen zajem, recikliranje in druge vrste izrabe odpadkov ter varno in za okolje sprejemljivo končno oskrbo odpadkov.

Sabina Škrjanc

ZAKAJ NE DELA ELEKTRONSKA POŠTA?

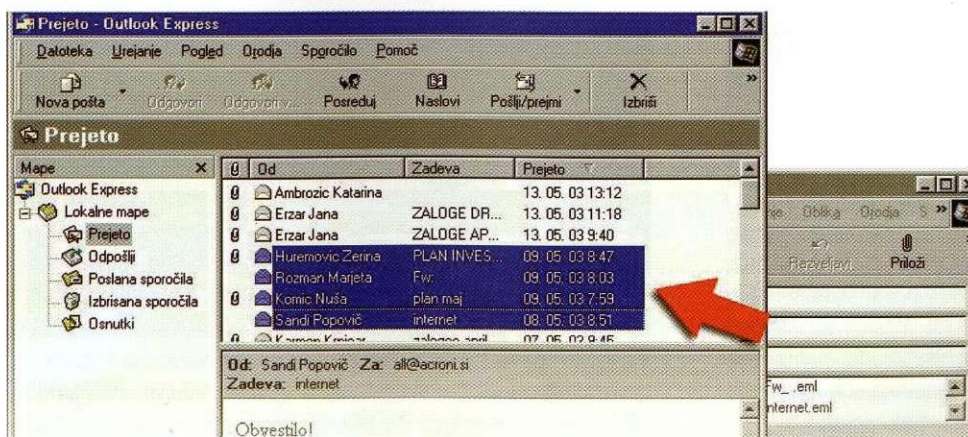
Med prijavljenimi napakami je zelo pogosta tudi "Zakaj ne dela elektronska pošta?". Ker je v informatiki vse zapleteno, je tudi tu odgovor večplasten. Ne delujejo povezave v svet, ne deluje poštni strežnik, ne deluje omrežna oprema ali pa je nekaj narobe na samem računalniku. Velikokrat se pojavijo težave s programom Outlook Express, ki ga večina uporablja kot odjemalca za elektronsko pošto. Simptomi so sledeči: najprej se začne odzivati zelo počasi, nato ne prikaže vsebine mape Prejeto, takrat tudi večkrat sprašuje za geslo. Običajno pomaga ponoven zagon računalnika, žal pa ne za dolgo. V zadnji fazi žal pride do izgube sporočil. Outlook Express se namreč tako "sesuje", da **nepovratno** izgubimo vsa sporočila.

Slika 1

Težava je v preveliki količini sporočil. Preko elektronske pošte se pošilja vse mogoče; od dokumentov preko fotografij do video posnetkov, ki znajo polepšati dan. Prenos teh zadnjih smo bili pred časom prisiljeni ustaviti ravno zato, ker jih je bilo preprosto preveč. In če poplave teh sporočil ni zmožni obdelati zmogljiv strežnik, postane jasno, da tudi na osebem računalniku povzročajo precejšnje obremenitve. Na prvi sliki je prikazano, kako preverimo, koliko sporočil je v posamezni mapi.

Včasih naletimo na računalnik, kjer sežejo te vrednosti tudi preko 1000 (tisoč!), iz prakse pa priporočam, da število sporočil ni večje od 200-300. Seveda je zelo pomembno tudi, koliko prilog imamo v teh sporočilih. Več kot je prilog (in večje kot so priložene datoteke), večja je tudi obremenitev.

Slika 2

Še kratek nasvet!

Za označevanje več sporočil imamo na voljo več možnosti:

če kliknemo na prvo sporočilo, nato pritisnemo tipko **Shift** in kliknemo na zadnje sporočilo, bomo označili vsa vmesna sporočila,

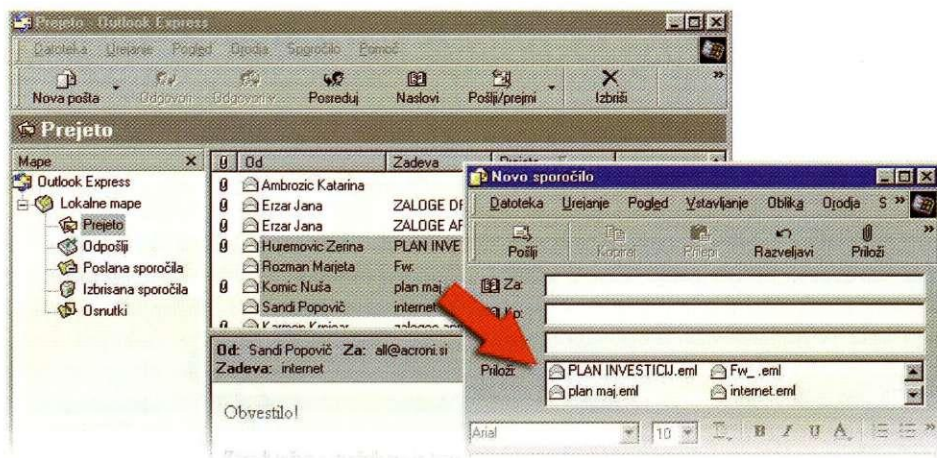
če imamo pri označevanju pritisnjeno tipko **Control**, bomo označili vsa "poklikana" sporočila,

kadar pa želimo označiti vsa sporočila v mapi, to lahko storimo z uporabo menija (**Urejanje, Izberi Vse**), ali pa s pritiskom **Control** in **A**.

Navedene možnosti označevanja so uporabne tudi pri drugih programih, npr. v Wordu in Excelu.

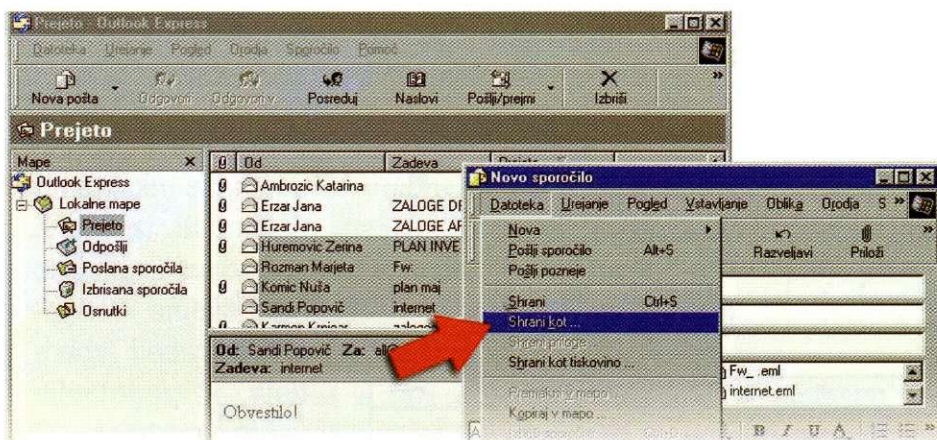
Iz zapsanega se rešitev ponuja kar sama; in sicer: brisanje sporočil. Seveda bi radi marsikaj ohranili, saj bomo mnoga sporočila še potrebovali (pri delu).

Zato najprej pogledimo, kako lahko sami poskrbimo za arhiviranje sporočil. Najprej odpremo novo sporočilo (**Nova pošta**). Nato označimo sporočila, katera želimo arhivirati (Slika 2).

Slika 3

V naslednjem koraku se z miško pomaknemo za označena sporočila, pritisnemo levo tipko in jih "nesemo" v okno **Novo sporočilo**, kjer spustimo tipko na miški. Prenesena sporočila se pojavijo v oknu **Novo sporočilo** kot priloge (Slika 3).

Slika 4

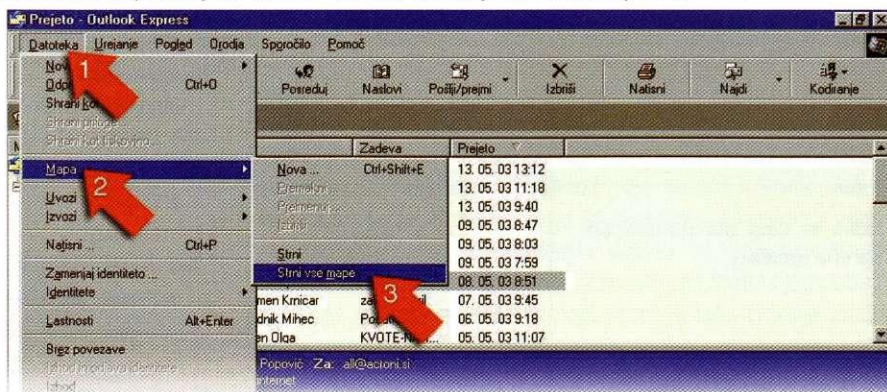
S tem smo postopek arhiviranja zaključili. Arhiv lahko kadarkoli odpremo, pregledujemo, tiskamo priložene dokumente, zelo preprosto pa ga tudi shranimo na trajnejši medij (CD plošča) ali pa prenesemo na drug (nov) računalnik. Če imate veliko sporočil, je nujno razmisliti o več datotekah z arhivi. V eno datoteko lahko shranite sporočila enega pošiljatelja v drugo drugega ali pa mogoče arhivske datoteke ločite po datumu (v prvi datoteki so sporočila npr. od novega leta do poletja, v drugi od poletja do konca leta...). S tem poleg preglednosti pridobimo tudi na hitrosti in zanesljivosti, kajti več manjših datotek je vsekakor boljša izbira kot ena ogromna.

Nadaljujemo z brisanjem sporočil. Postopka verjetno ni potrebno opisovati, kajti ikona **Izbrši** pove vse.

Ko imamo izbrisana vsa (odvečna) sporočila v mapah **Prejeto** in **Poslana sporočila**, mapo **Izbrisana sporočila** pa povsem prazno, smo nared za zadnji korak. Tokrat bomo še fizično (na trdem disku) zmanjšali velikost datotek, ki hranijo elektronsko pošto.

Izberemo **Datoteka, Mapa, Strni vse mape**.

Kot boste opazili, je arhiviranje precej zamudno opravilo, ki zna trajati neskončno dolgo ob velikem številu sporočil. Lahko se zgodi, da se bo računalnik "obesil". Vsekakor to še ni razlog za klic v sili na Informatiko. Takrat lahko pomaga ponoven zagon računalnika, nato pa najprej zadnji korak (Strni vse mape), potem pa nadaljujemo od začetka (do konca).

Sandi Popović

Slika 5

Še en kratek nasvet!

Outlook Express 5: Hitro praznjenje mape z izbrisanimi sporočili

Ena od opaznih lastnosti pete različice Outlook Expressa je tudi dokaj počasno odpiranje mape, če je v njej veliko sporočil. Zato pač skakanje iz mape v mapo ni nekaj mimogrede opravljenega. Če ste torej odprli mapo s prejeto pošto, radi bi pa uničili vsebino mape z izbrisanimi sporočili, potem vam map v resnici ni treba zamenjati. Zadostuje, če na mapo **Izbrisana sporočila** kliknete z desnim miškinim ušesom ter v priročnem meniju izberete **Izprazni mapo**.

Vir: Miha Mazzini

Ostane nam le še shranjevanje našega arhiva na disk. Izberemo **Datoteka, Shrani kot** in vpišemo ime arhiva (Slika 4).

VARNOSTNE RAZDALJE, KI PREPREČUJEJO DOSEG NEVARNIH OBMOČIJ Z ZGORNJIMI UDI (4)

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V prejšnji številki Novic smo prikazali praktične primere pravilne in nepravilne namestitve varovala. Prikazan je bil tudi shematski prikaz varovala **pri dosegu navzgor in dosegu čez varovalno konstrukcijo**. Zaradi lažjega razumevanja tabel objavljamo shematski prikaz dosega čez varovalno območje tudi tokrat. V shemi so razdalje **a**, **b** in **c** (mere v tabelah so v mm), ki se določijo na podlagi tabele 1, ki se uporablja pri majhnih tveganjih. Tabela obsega sicer 14 različnih višin nevarnega območja, za primerjavo navajamo le tri.

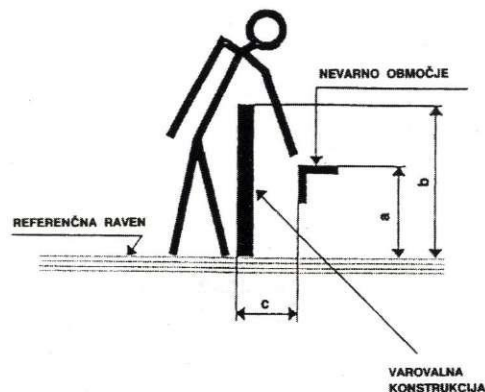
Tabela 1 (mere v mm)

višina nevarnega območja a	Višina varovalne konstrukcije ¹ b								
	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2500
	Horizontalna oddaljenost do nevarnega območja c								
2000	1100	900	700	600	500	350	250	-	-
1000	1400	1000	900	300	-	-	-	-	-
0	1100	200	-	-	-	-	-	-	-

Tam, kjer je tveganje večje, se mora uporabiti tabela 2 ali pa se morajo uporabiti drugi ukrepi.

Tabela 2

višina nevarnega območja a	Višina varovalne konstrukcije b								
	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2500
	Horizontalna oddaljenost do nevarnega območja c								
2000	1400	1300	1100	900	800	600	400	-	-
1000	1500	1400	1000	800	-	-	-	-	-
0	1100	500	-	-	-	-	-	-	-

Standard ne dovoljuje nikakršnih interpolacij vrednosti iz tabel. Zato se, če so vrednosti **a**, **b** in **c** med dvema vrednostima v tabeli, izbere tista, ki zagotavlja večjo varnost. S pomočjo posamezne tabele na podlagi dveh znanih vrednosti lahko določimo tretjo.

Omejitev gibanja	Varnostna razdalja - sr	Slika
Omejitev gibanja za rame in pod pazduho	≥ 850	
Roka je podprta do komolca	≥ 550	
Roka je podprta do zapestja	≥ 230	
Roka in dlan sta podprti do korena prstov	≥ 130	

A: Območje dosega z roko.

¹⁾ Bodisi premer okrogle odprtine, stranica kvadratne odprtine ali režasta odprtina.

Poleg varnostnih razdalj pri dosegu navzgor in dosegu čez varovalno konstrukcijo standard določa tudi varnostne razdalje pri dosegu okoli. Tabela 3 (levo) ponazarja osnovna možna gibanja za osebe starejše od 14 let pri dosegu okoli.

V naslednji številki bomo obravnavali doseg skozi odprtine

Franc Pintar

PRIVATIZACIJA ENERGETSKIH DRUŽB NA JESENICAH ZAKLJUČENA

Do septembra 2001 je v okviru poslovnega sistema Slovenskih železarn d.d. delovala družba Energetika – ŽJ d.o.o., ki je opravljala naslednjo dejavnost :

oskrbo s toplo vodo, paro, plinom in električno energijo

Družba je bila skupaj s podjetjem SOL S.p.A. iz Italije tudi nosilec naložbe v mešano družbo SPG-SOL Plin Gorenjska d.o.o. Uspešno poslovno sodelovanje na področju proizvodnje tehničnih plinov med Energetiko-ŽJ d.o.o. in SOL S.p.A. se je pričelo že v letu 1993, v gospodarsko posebno kritičnem času za Slovenijo in za Energetiko-ŽJ, d.o.o. oz. staro jeklarno na Jesenicah, ko sta družbi ustanovili mešano podjetje TPJ tehnični plini Jesenice.

Pri pripravi projekta privatizacije družbe Energetika –ŽJ d.o.o. smo ugotovili, da bo težko najti strateškega partnerja za celotno družbo, saj se je družba po predmetu poslovanja delila na dva povsem različna področja: tehnične pline z oskrbo podjetij na lokaciji bivše železarne Jesenice s tehnološko in hladilno vodo na eni strani ter komunalno energetiko in drugo energetiko za potrebe mesta Jesenice in družb na lokaciji bivše Železarne Jesenice na drugi strani. Zato smo v letu 2001 v pripravljala dejanja pred privatizacijo uvrstili dokaj zahtevni postopek po noveli Zakona o gospodarskih družbah t.j. oddelitev dela družbe Energetika-ŽJ, d.o.o. v novo družbo ENOS-Energetika d.o.o. V novo družbo ENOS-Energetika d.o.o. smo prenesli proizvodnjo in distribucijo pare, vroče vode ter distribucijo zemeljskega plina in električne energije za potrebe podjetij na področju nekdanje železarne Jesenice in za uporabnike daljinskega ogrevanja mesta Jesenice, v družbi Energetika-ŽJ d.o.o. pa je ostala proizvodnja tehničnih plinov in oskrba podjetij na lokaciji bivše železarne Jesenice s tehnološko in hladilno vodo.

Ko je bil postopek oddelitev speljan, je lahko stekel projekt privatizacije novih družb. Poziv za javno zbiranje ponudb za nakup 80 % poslovnega deleža obeh družb je bil objavljen v Uradnem listu RS in časopisu Delo 17. maja 2002. Zaradi znanih poslovnih povezav (Energetika-ŽJ s SOL S.p.A. in ENOS- Energetika d.o.o. indirektno z Občino Jesenice preko družbe JES Energetika d.o.o.) je bilo za pričakovati, da bodo glavni strateški ponudniki prav ta podjetja.. To se je tudi zgodilo, kar je za pogajalce z naše strani bilo manj ugodno, ker smo imeli opravka pri obeh družbah samo z eno ponudbo brez konkurence.

Ne glede na to in na dane pogoje in okoliščine menimo, da smo v pogajanjih uspeli doseči ugodne pogoje za obe družbi, njene delavce in Slovenske železarne, d.d. ter družbo pooblaščenko LAMETO,. Izbrani kupec SOL S.p.A. je podpisal pogodbo, da za 80 % poslovni delež družbe Energetika-ŽJ, d.o.o. plača kupnino v višini 1.648.000,00 EUR v tolaški protivrednosti; kupec JES Energetika, d.o.o. pa za družbo ENOS –Energetika, d.o.o. kupnino v višini 82.400.000,00 SIT.

Oba izbrana ponudnika (SOL S.p.A. za Energetiko-ŽJ, d.o.o. in JES Energetika d.o.o. za ENOS-Energetika d.o.o.) sta prevzela vse zaposlene in sta se v kupoprodajni pogodbi tudi s plačilom pogodbene kazni zavezala za ohranitev zaposlenosti (skupno 93 delovnih mest).

Oba ponudnika sta se dodatno zavezala, da bosta po enakimi cenovnimi pogoji kupila preostalih 20 % poslovnega deleža družbe, ki je po Zakonu o privatizaciji slovenskih železarn na razpolago družbi pooblaščenki Lameta d.d.

Družba SOL S.p.A., novi večinski lastnik družbe Energetika-ŽJ d.o.o. od decembra 2002, je že v letošnjem letu začel z izvajanjem investicijskega programa v proizvodnji tehničnih plinov in pri posodobitvi energetskih virov potrebnih za proizvodnjo. Naložba vredna 17 mio EUR bo realizirana v dveh do treh letih. Dodajmo, da je italijanska delniška družba SOL S.p.A. članica milanske borze. Prisotna je v petnajstih evropskih državah, deluje pa na področju proizvodnje in distribucije tehničnih in medicinskih plinov. Ima nekaj več kot 1.200 zaposlenih in ustvarja letni prihodek v višini 250 mio EUR.

Družba JES Energetika, od aprila letos novi večinski lastnik družbe ENOS –Energetika d.o.o., že v letošnjem letu načrtuje naložbo v nove vročevodne kotle in posodobitev parnih kotlov. Naložbo, vredno .več kot 450 mio SIT, nameravajo izpeljati do konca leta 2004. Družbo JES Energetika sta ustanovila: Javno podjetje JEKO-IN d.o.o. (na podlagi soglasja Občinskega sveta Občine Jesenice; Občina Jesenice je njegov 100 % lastnik) in družba PLINSTAL, d.d. Družba je ustanovljena prav zaradi nakupa družbe ENOS-Energetika, tako da bi v prihodnosti združila vse energetske dejavnosti v Občini Jesenice in s tem bistveno vplivala na kakovost storitev občanom in podjetjem na tem področju..

Zaželimo na koncu veliko sreče in uspehov obema podjetjema in delavcem, pod »novo streho«!

mag. Mirjam Jan-Blažič
Pomočnica uprave SŽ, d.d. za privatizacijo

ODPIRANJE ZAVEZUJOČIH PONUDB ZA ACRONI

Italijanska jeklarska družba Valbruna iz Vicenze edini ponudnik za nakup Acronija

Komisija za vodenje in nadzor postopka prodaje družb v sistemu Slovenskih železarn je 23. aprila 2003, na svoji 26. seji odprla vloge, ki so prispele na sedež družbe do 18. aprila 2004 do 12.00 ure. Od treh zainteresiranih ponudnikov, ki so bili izbrani v prvem krogu po oddaji nezavezujočih ponudb, je zavezujočo ponudbo za odkup 80 % deleža v družbi Acroni predložila le italijanska jeklarska družba Valbruna iz Vicenze.

Postopek prodaje družbe Acroni teče skladno z javnim mednarodnim razpisom, ki je bil objavljen 28. junija 2002, katerega predmet je odkup 80 % lastniškega deleža družbe. Za prodajo jeklarske družbe je predviden dvofazni postopek. V prvi fazi, po oddaji nezavezujočih ponudb, so bili ob italijanskem jeklarju iz Valbrune kot primerni ponudniki za nakup Acronija izbrani Intersider Acciai S.p.A iz Italije in slovenska korporacija Hidria, vendar je zavezujočo ponudbo oddala le jeklarska družba Valbruna iz Vicenze. Po opravljeni analizi predložene ponudbe bo Komisija sprejela odločitev o nadaljnjem poteku prodaje družbe. Najverjetneje se bodo prva pogajanja začela v drugi polovici maja 2003.

Irena Peterlin, vodja projekta

SPREMEMBE PO VKLJUČITVI V EVROPSKO UNIJO; INTRASTAT

S 1.5.2004 se bodo meje Evropske unije razširile. Slovenija bo postala članica EU. To nam bo prineslo precej prednosti v trgovanju, predvsem pa tudi veliko novosti, na katere se moramo vnaprej temeljito pripraviti.

Največja pridobitev ob vstopu v EU bo vsekakor hitrejši pretok blaga. Za blago, kupljeno ali prodano v EU, ne bo več treba opraviti carinskega postopka, ki običajno traja nekaj ur lahko pa tudi nekaj dni.

Sedaj postopek carinjenja za uvoženo/izvoženo blago poteka v Acroniju preko RIP, manjši del pa preko špediterja Intereurope. Trg delimo na dva dela: domači (Slovenija) in zunanji trg (vse ostale države). Po vključitvi Slovenije v EU bomo imeli opravka s tremi trgi:

domači trg (območje Republike Slovenije),

intrakomunitarni trg (območje EU),

zunanji trg oz. tretje države: (območje izven EU).

Pri trgovanju z zunanjim trgovom (npr. ZDA, Hrvaško) bo še vedno treba blago »ocariniti«. Tu se delo špediterjev ne bo spremenilo. Tudi v Acroniju bomo nadaljevali s sistemom RIP. To delo bo popolnoma enako kot sedaj, le njegov obseg bo bistveno manjši. Podatki te blagovne menjave se bodo zbirali v sistemu EXTRASTAT, vir podatkov pa bo carinska deklaracija (ECL). Omeniti je potrebno še, da se sedanji carinski predpisi Republike Slovenije ne bodo več uporabljali, temveč bo veljalo carinsko pravo EU.

Najbolj obsežno bo trgovanje na intrakomunitarnem trgu. Blaga znotraj tega sistema ne bomo carinili, potrebno pa bo zbiranje podatkov za statistiko. Uveden bo sistem INTRASTAT, kjer se bodo zbirali podatki o blagovni menjavi med državami članicami. Osnova za sistem Intrastat bo že vpeljan RIP, prilagoditi bomo morali le strukturo podatkov. Sprva bo potrebno sporočati podatke za obe smeri trgovanja (tako uvoz kot izvoz), po nekaj letih pa bomo prešli samo v enostransko poročanje; torej samo uvoz ali samo izvoz.

Intrastat je bil v EU uveden 1.1.1993 z vzpostavitvijo skupnega evropskega trga in je torej sedanjim članicam EU že dobro poznana. V Intrastat bodo obvezna poročati podjetja, ki:

trgujejo z državami članicami EU,

so hkrati zavezanci za DDV in

znesek njihove blagovne menjave v zadnjih 12 mesecih presega določen znesek (minimalno 100.000 EUR).

Manjša podjetja se bodo temu izognila. V Sloveniji se predvideva cca. 5.000 poročevalcev.

Poročila bo potrebno oddati mesečno, in sicer najkasneje 10. delovni dan v naslednjem mesecu. Podatke za vso Slovenijo bo zbiral CARINSKI URAD NOVA GORICA.

Pri carinah bo najbolj »otipljivo« čutil pristop Slovenije k enotnemu trgu skupnosti prav potrošnik oz. državljan. Odpadle bodo vse carinske formalnosti na mejnih prehodih z drugimi državami članicami. Pri prestopu sedanjih meja z Avstrijo, Italijo in Madžarsko ne bomo več srečevali carinikov, vendar pa bo -do podpisa Schengenskega sporazuma- ostal policijski nadzor. Obenem pa pri nakupu v EU in vnosu tega blaga v Slovenijo ne bo mogoče uveljavljati davčnih oprostitev, ki se nanašajo na uvoz.

Irena Kržič

ODDELEK ŠPEDICIJE SE JE PRESELIL V NOVE PROSTORE

Devetega maja 2003 se je oddelek špedicije preselil v novo zgrajeno stavbo, ki se nahaja poleg upravne stavbe na Koroški Beli. To je nov vhodni terminal z garderobami, namenjenimi za delavce hladne in vroče predelave, en sodobnejši prostor s čakalnico za voznike kamionov pa je namenjen delovanju špedicije. S tem je delno zaživel nov vhodni terminal, saj nam manjka še računalniška povezava z obnovljeno elektronsko cestno tehtnico. To pomeni, da bodo računalniki na špediciji in pri vratarju povezani z elektronsko cestno tehtnico. Tehtanje kamionov bo potekalo elektronsko, brez uslužbenca cestne tehtnice. Podatki o

Zgoraj: Delavnice špedicije v novih prostorih

Levo: Čakalnica za voznike kamionov

stehtanih težah blaga bodo preko informacijskega sistema elektronsko posredovani na špedicijo, v popoldanskem času in ob koncih tedna pa k vratarju. S tem se postopno začnejo uvajanje elektronskega poslovanja v delo špedicije.

Izvajalec Libela Celje nam zagotavlja, da bo elektronska povezava stekla do konca meseca maja, do takrat pa bo tudi dokončno urejena avtomatizacija delovanja cestne tehtnice. Poleg cestne tehtnice bo nameščen vstopni in izstopni prometni semafor, samopostrežni terminal, preko katerega bodo vozniki kamionov stekali vozilo, vse dogajanje pa bo pod video nadzorom. Izgradnja novega vhodnega terminala je velik projekt, ki nam omogoča sodobnejše elektronsko poslovanje, brez katerega si danes ne moremo zamišljati uspešnega poslovanja podjetja.

Delavnice špedicije

ACRONI PRISOTEN NA NAJVEČJEM GRADBIŠČU NA HRVAŠKEM

Na enem največjih gradbišč na Hrvaškem je že dlje časa v teku izgradnja rezervoarja za skladiščenje surove nafte za Jadranski naftovod OMIŠALJ v Omišlju na otoku Krku. Naftovod bo potekal iz Rusije preko Madžarske, Srbije do Hrvaške, kjer bo na otoku Krku distribucija za ostali svet po morju. Za ta projekt (rezervoarje) se je uporabila naša pločevina.

Rezervoar je zelo velik objekt premera 73 m in višine 20,5 m ter je v celoti zvarjen. Osnovni material je pločevina S 355 J2 G3 in S 235 J2 G3 različnih debelin. Investitor je Jadranski naftovod d.o.o., glavni projektant pa Inženiring za nafto in plin d.o.o. Zagreb. Izvedbo projekta vodi Džuro Džaković Inženiring iz Slavonskega Broda.

Dobavitelj pločevin je nemška jeklarska družba Salzgüter, ki jo na Hrvaškem zastopa g. Josip Smrhaj, ki je zelo dober strateški partner za nakup in prodajo naših izdelkov, sam Acroni pa tudi pozna kot dobrega proizvajalca kakovostne pločevine že iz obstoja Železarne Jesenice.

Na vprašanje g. Smrhaju, kako so zadovoljni z nami, je povedal, da večjih težav ni bilo, ter da se nam odpirajo še nadaljnja dela pri izdelavi rezervoarjev v Sisku in Rušćici pri Slavonskem Brodu. Zadovoljen je tudi z našo dobavo pločevin pri izgradnji mostu Gacka na novi avtocesti Zagreb - Split, kjer je glavni izvajalec del Džuro Džaković Montaža. Možnosti se odpirajo tudi pri izgradnji mostu Krka. Pri izgradnji mostov uporabljajo dodatni material za varjenje podjetja Elektrode Jesenice. Povedal mi je tudi, da je pri teh poslih zelo zadovoljen s sodelovanjem z mojimi sodelavci iz obrata predelave debele pločevine g. Ažmanom in sodelavci, našima komercialistoma g. Vajsom in g. Verovškom. Pohvalil je tudi gospo Mušičevo iz špedicije za dobro logistiko ter komercialista elektrod g. Jamarja glede dodatnih materialov za varjenje.

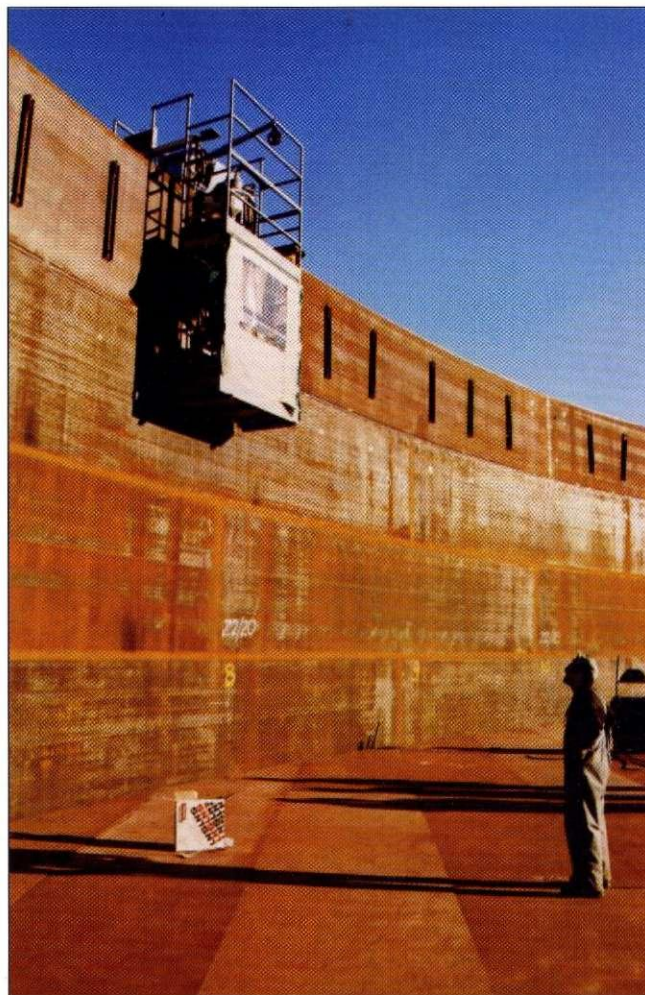
To je zelo pohvala predvsem za že opravljena velika dela in možnosti nadaljnjega sodelovanja.

Na vprašanje g. Josipu Smrhuju, kako naprej, ali pozna Acroni in naše kraje, pa je odgovoril s navedkom "Jeklene misli..." z naslovne strani ob 10-letnici Acronija. Povedal sem mu, da želim tako pomembne objekte objaviti v našem časopisu, da bodo zaposleni seznanjeni, kako pomembni objekti se gradijo iz naših pločevin in kako so za tak posel pomembni kakovostni izdelki, točni

dobavni roki, dober servis ter dobri odnosi s poslovnimi partnerji za reševanje vseh zapletov.

G. Josipu Smrhuju hvala za pogovor in za povabilo na gradbišče mostov ter rezervoarjev, kjer bom lahko tudi tam dobil vse pomembne podatke za marketing, ki jih bomo lahko uporabljali pri nadaljnjem trženju, predvsem pri jeklenih konstrukcijah, ker je tudi na Hrvaškem zelo močan betonski lobij.

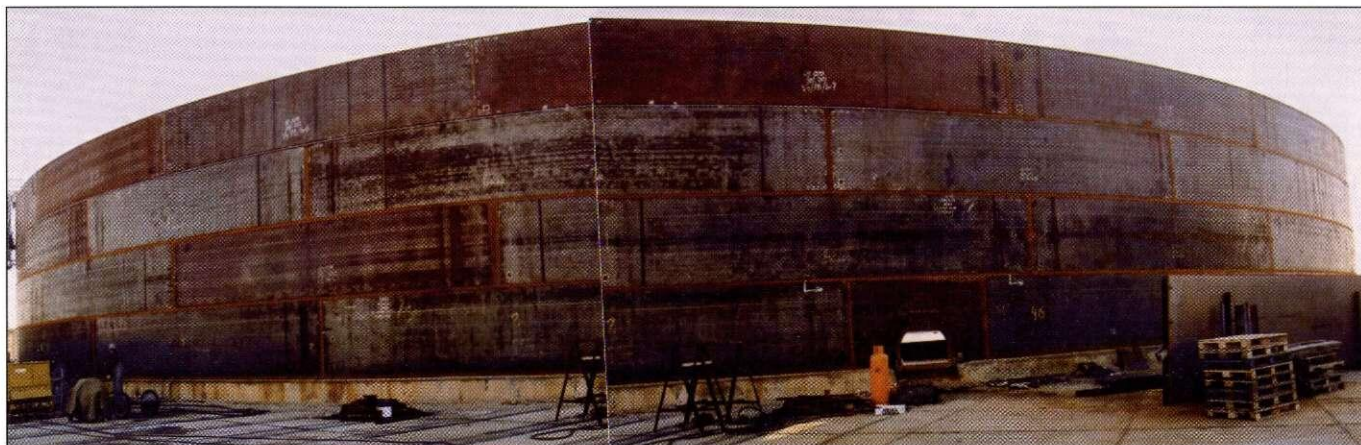
Janez Vilman

zgoraj: Velikost objekta v primerjavi s človekom.

spodaj: Celotna konstrukcija z zunanje strani.

Fotografije mi je priskrbel dr. Ivan Juraga, ki je odgovoren za varjenje.

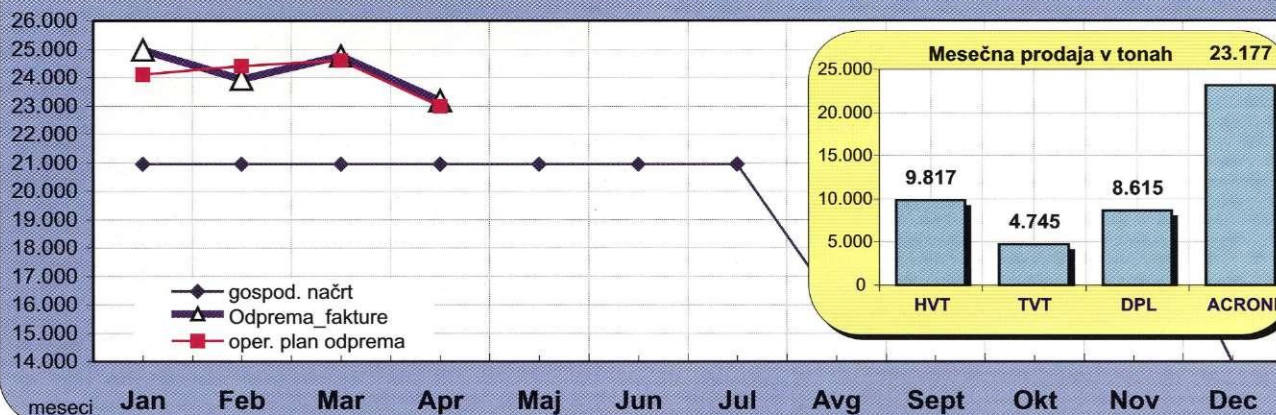

POSLOVANJE V APRILU

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOOG LJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	6.863	7.200	95	6.806	6.500	105	2.144	2.400	89	9.970	8.600	116	2.829	2.800	101	28.613	27.500	104
VALJARNA	5.995	7.000	86	7.394	6.500	114	2.213	2.400	92	10.250	8.900	115	2.741	2.700	102	28.593	27.500	104
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.144	1.400	82	4.944	5.010	99	2.154	1.990	108	829	700	118	1.062	1.000	106	10.133	10.100	100
TVT	1.009	1.000	101	104	100					2.961	3.000	99	628	500	126	4.702	4.600	102
DPL	3.145	3.000	105							4.611	4.600	100	700	700	100	8.456	8.300	102
ACRONI	5.298	5.400	98	5.048	5.110	99	2.154	1.990	108	8.401	8.300	101	2.390	2.200	109	23.291	23.000	101
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.109	1.400	79	4.665	5.010	93	2.171	1.990	109	748	700	107	1.124	1.000	112	9.817	10.100	97
TVT	1.139	1.000	114	104	100					3.003	3.000	100	499	500	100	4.745	4.600	103
DPL	3.080	3.000	103							4.608	4.600	100	927	700	132	8.615	8.300	104
ACRONI	5.327	5.400	99	4.770	5.110	93	2.171	1.990	109	8.360	8.300	101	2.550	2.200	116	23.177	23.000	101
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	2.171	2.723	80	2.193	2.323	94	906	828	109	341	319	107	696	618	113	6.656	7.287	91
TVT	1.584	1.460	108	40	39					1.005	1.002	100	229	241	95	2.862	2.741	104
DPL	5.606	5.425	103							1.665	1.672	100	509	383	133	7.769	7.480	104
ACRONI	9.361	9.608	97	2.233	2.362	95	906	828	109	3.012	2.993	101	1.433	1.242	115	17.716	17.509	101

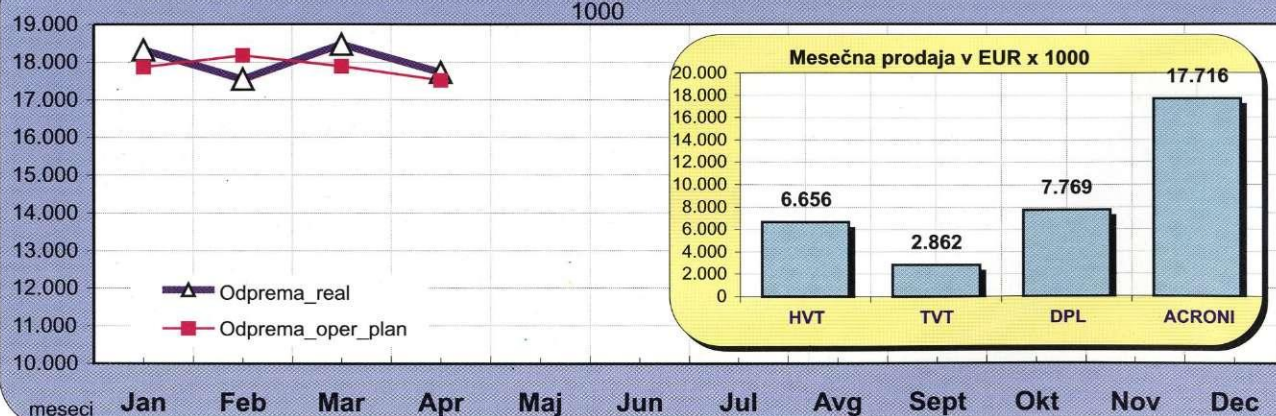
DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z NAČRTOM

v tonah

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z OPER. PLANOM

v EUR x 1000

Proizvodnja v aprilu

Dobri proizvodni rezultati so se iz marca nadaljevali tudi v aprilu. Jeklarna je kljub načrtovani tridnevni ustavitvi izdelala 28.613 ton slabov, prav toliko je bilo proizvodnje tople valjanih trakov in pločevine v Vroči valjarni. Proizvodnja končnih izdelkov je presegala načrtovanih 23.000 ton za 291 ton. Visoko načrtovano proizvodnjo končnih izdelkov smo presegli v obeh finalnih obratih. Odprema končnih izdelkov našim kupcem je znašala 23.177 ton.

PC Vroča predelava

Proizvodnja je v Jeklarni v tem mesecu potekala dobro, saj smo obratovali praktično brez večjih okvar in zastojev. Nekaj težav smo imeli s tesnili in prirobnicami na glavnem dovodu hladilne vode za obok peči. Napaka je začasno odpravljena, za končno sanacijo pa iščemo rešitev za prestavitev dovoda hladilne vode. Izveden je bil tridnevni remont, pri katerem so bile zamenjane tudi vreče odpraševalne naprave, kar je povečalo njeno učinkovitost. Izplen Jeklarn je bil v okviru pričakovanega, predvsem zaradi manjšega števila reklamacij zaradi kakovosti iz finalnih obratov. Tudi specifične porabe energije in grafitnih elektrod ter ognjevzdržnega materiala so pod načrtovanimi. V Jeklarni je v zaključni fazi testiranja projekt proizvodno informacijskega sistema - zamenjava starega procesnega sistema. Z novim informacijskim sistemom bomo posodobili vodenje procesa, izboljšali spremljanje vseh podatkov, ki vplivajo na potek proizvodnje (legure, vložni materiali, energija itd.) ter zagotovili zanesljivost obratovanja.

Na progi v Vroči valjarni smo izvaljali 28.593 ton, kar je za 4 odstotke več od načrtovanega. Poleg preseženega načrta je bilo še prevaljano 938 ton slabov. To je omogočilo rekordno nizko število neplaniranih zastojev, ki jih je bilo glede na obratovalni čas le 10,3 odstotka, skupnih zastojev pa 17,9 odstotka. Izplen dosežen na valjavski progi je bil 0,3 odstotka nad načrtovanim. Prav tako so specifične porabe nižje od načrtovanih.

PC Hladna predelava

Skupna dosežena proizvodnja je znašala 14.835 ton, kar je 135 ton več, kot je bilo načrtovano. Pri proizvodnji hladno valjanih trakov smo imeli največ težav s slabo kakovostjo nerjavnih tople valjanih trakov, zato je bila proizvodnja teh vrst jekel kar za 250 ton pod načrtovano. Količina ostalih vrst jekel je bila večinoma rahlo presežena, tako da je bil načrt kumulativno dosežen.

Prilavljalna dela za rekonstrukcijo linije Cmo so v polnem teku.

Pri proizvodnji tople valjanih trakov je bil načrt presežen za 100 ton, dosežena proizvodnja je znašala 4.700 ton.

Skupni izplen hladno valjanih trakov znaša 87,7 odstotka, kar je za 0,1 odstotka boljše od predvidenega v letnem načrtu. Pri vseh izpleni po posameznih vrstah jekel ni negativnega odstopanja, s

tem da je rezultat v procesnem delu nekoliko boljši, v razreznem pa nekoliko slabši od načrtovanega. Tudi pri tople valjanih trakovih je izplen za 2 odstotka nad načrtovano vrednostjo, kar je zelo dober rezultat in znaša 90,5 odstotka.

Pri specifičnih porabah je poraba solitne kisline nekoliko nad načrtovano vrednostjo, vse ostale porabe pa so nižje. Tekom meseca smo imeli največ težav s proizvodnjo v sektorju Priprava in luženje. Zaradi neenakomerne oskrbe z vložkom je bilo večkrat potrebno ustaviti liniji CBL in SCAP.

Dne 9. aprila je prišlo do pretrga traku v peči lužilne linije SSAP. Zaradi natega je potegnilo žareči material iz območja peči in posledično je prišlo do uničenja para nateznih in centrirnih valjev. Z maksimalnim angažiranjem vzdrževalnih in proizvodnih delavcev je bila linija usposobljena za ponovno obratovanje v 24-ih urah. Ob koncu meseca pa so se začele težave s slabo kakovostjo materiala in zaradi neizlužene škake je bilo potrebno ponovno lužiti okrog 700 ton nerjavnih tople valjanih trakov.

Na liniji CRNO se še vedno srečujemo z večjimi ali manjšimi problemi s pick-upom (nabiranjem oksidov na valjčnicah, ki povzročajo odtise na pločevini), zato bomo v mesecu maju izvedli določeno predelavo, od katere pričakujemo izboljšanje stanja. Tudi v tem mesecu so zvonaste peči obratovalne s polno zmogljivostjo, in sicer 17 dni s sedmimi, ostali čas pa z šestimi pečmi.

V sektorju Finalizacija je delo na razreznih linijah SISL potekalo nepretrgano. Razrezanih je bilo tudi 78 ton ozkih nerjavnih trakov. Na ostalih razreznih linijah je bilo potrebno ob koncu meseca zagotoviti dodatne izmene oz. izredno obratovanje.

PC PDP

Trend izrednih letošnjih rezultatov se je nadaljeval tudi v aprilu, saj je dosežena proizvodnja končnih izdelkov znašala 8.456 ton, kar je 2 odstotka več od operativnega načrta in kar 21 odstotkov nad gospodarskim načrtom. Proizvodnja je bila presežena pri vseh izdelkih, proizvedeno pa je bilo med drugim 3.145 ton nerjavne debele pločevine, kar je ponovno rekorden dosežek.

Zopet izstopa zelo zanesljivo obratovanje obeh glavnih agregatov za toplotno obdelavo, kalilne peči Drever in Ebner, z skupaj le 2,8 odstotka nepredvidenih zastojev in doseženo najvišjo skupno proizvodnjo 4.955 ton toplotno obdelane pločevine. Oba agregata sta v aprilu dosegla najvišjo mesečno proizvodnjo, ki se je v aprilu skupaj z LOI in žarilno pečjo Ebner ustavila pri številki 5.171 ton toplotno obdelane pločevine.

Večje nepredvidene zastoj na napravah smo beležili le v Lužilnici zaradi večkratne sanacije banje št. 2, izpad proizvodnje pa smo nadomestili z dodatno organiziranim delom. Največ težav je bilo zaradi neustreznega dohoda vložka iz PC VP, kar je povzročilo pomanjkanje vložka na določenih agregatih in še vedno previsok delež kakovostno neustreznega vložka, ki ne ustreza naročilom. Odstopanja smo kljub zelo visokim načrtom uspeli nadomestiti z organiziranjem izrednega dela.

Dosežen aprilski izplen 87,3 odstotka je za 0,3 odstotka pod načrtovanim. Pod načrtovanim izpleni so z 0,7 odstotka le navadna konstrukcijska jekla, najvišje preseganje grupa načrtovanega izplena pa smo dosegli pri jeklih za poboljšanje s 4 odstotki.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

ZAKAJ ARHIVIRATI DOKUMENTE?

Prvič zato, ker tako določa zakon. V njem je jasno zapisano, katere dokumente moramo hraniti. Določeni so tudi roki hranjenja.

Drugič zato, ker arhivsko gradivo predstavlja izjemno pomemben del kulturne dediščine vsakega naroda, zato ga zakonodaja opredeljuje kot kulturni spomenik, ki mora biti deležen največje državne pozornosti, ki se izraža skozi delovanje državnih arhivskih ustanov v Republiki Sloveniji.

Dobrišen del prostora v zgodovinskem arhivu v Kranju zavzema vzorno zbrana dokumentacija Železarne Jesenice

Vsaka ustanova ali podjetje mora to upoštevati pri svojem poslovanju. Dokumentarno gradivo mora biti primerno urejeno in shranjeno v primernem prostoru. V Acroniju imamo obsežen centralni arhiv v Podbojarni na Javorniku, v katerem je še mnogo dokumentov in gradiva iz Železarne Jesenice, ki sčasoma prehajajo v varstvo Zgodovinskega arhiva Ljubljana (ZAL) - enota za Gorenjsko v Kranju. Takrat ne govorimo več o dokumentarnem gradivu, pač pa o arhivskem gradivu.

V marcu so nas zaposleni enote v Kranju povabili na ogled novih arhivskih prostorov. Ob tej priložnosti so nas pohvalili, saj z našim arhivarjem dobro sodelujejo, ter da smo za dokumente v preteklosti dobro skrbeli. Arhivski fond Železarne Jesenice od l. 1930 pa do 1992 obsega 586 škatel, 127 fasciklov in okrog 15.000 kosov načrtov objektov martinane, plavža, elektropeči, žične valjarne, aglomeracije. Urejen je po vseh arhivskih pravilih. Veliko je že spravljenega v novih prostorih kranjskega arhiva, nekaj gradiva pa se nahaja na drugih lokacijah.

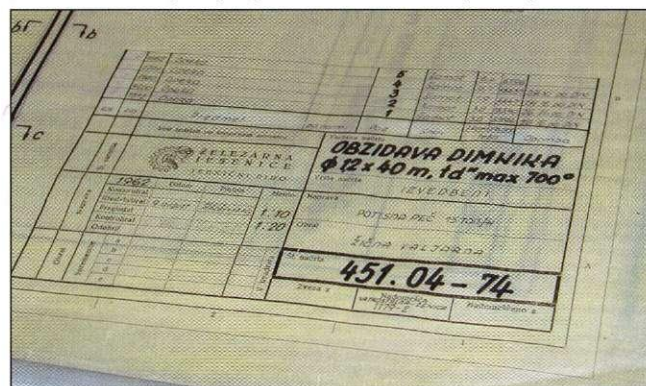
Kaj vse je shranjujemo za zanamce? Ustanovitveni akti, vpisi v sodni register, registracije, statusne spremembe, reorganizacije, statuti, pravilniki, samoupravni akti, volitve, referendum, imenovanja, zapisniki sej, sestankov, konferenc, zborovanj, gradivo glavnega direktorja, poslovni načrti, poslovna poročila, analize in statistika za daljše časovno obdobje, pravne zadeve, dokumentacija o informacijski dejavnosti (časopisi, bilteni, informatorji), dokumentacija iz delovnih razmerij in osebnih dohodkov, nesreče pri delu, stanovanjske zadeve, zaključni računi in bilance, finančne analize in plani ter gradivo s področja upravljanja premoženja in investicij.

Zdaj nam je najbrž že bolj jasno, zakaj mora priti v arhiv, pa naj

bo dokumentarni ali zgodovinski, urejeno gradivo. Najlažje ga uredi tisti, pri katerem nastaja. Najbolj prav in najlažje je, da to delamo sprti. Potem se naš arhivar ne bo jezil, da mu pošiljamo "solato", s katero ne ve, kaj bi.

Po zakonu so dolžnosti javnih oseb - tudi nas:

- skrb za ohranjanje, materialno celovitost in urejenost dokumentarnega gradiva, ki ga prejemamo ali pa nastaja pri našem delu, dokler ni iz njega odbrano arhivsko gradivo;
- arhivu zagotoviti ogled stanja, v kakršnem je dokumentarno gradivo;
- dajati podatke, ki jih potrebuje za vodenje evidenc o arhivskem gradivu;
- sodelovati pri izdelavi navodil za odbiranje arhivskega gradiva; odbirati po navodilih arhiva;
- izročati arhivsko gradivo arhivu najkasneje 30 let po nastanku gradiva;
- zagotavljati ustrezne materialne, kadrovske in finančne pogoje ter določiti enega od delavcev na vodilnem položaju, ki je odgovoren za izvajanje teh obveznosti. Delavci, ki delajo z dokumentarnim gradivom, morajo imeti najmanj srednjo izobrazbo in opravljen preizkus strokovne usposobljenosti.

Tudi tehnični načrti naprav in objektov so varno spravljeni.

Arhivsko gradivo se uporablja v znanstvenoraziskovalne namene, kulturne (ozaveščanje, vzpostavljanje odnosa do kulturne dediščine), publicistične namene, predstavitve (razstave), izobraževanje ter v upravno pravne namene, kot so dokazovanje v denacionalizacijskih postopkih, za izkazovanje različnih pravic s področja lastninjenja podjetij, zaposlovanja sociale, gradenj, izobraževanja. V tem delu največkrat nastopamo kot občani.

Sodobno arhiviranje raznovrstnih zapisov, dokumentov, ki vsak dan nastajajo pri poslovanju, bistveno prispeva k učinkovitejšemu delu, ker ga je le tako mogoče uspešno upravljati, spremljati, preverjati in dokazovati. Urejeno arhiviranje vodi k boljšim rezultatom in vspešnejšemu življenju ter navsezadnje zagotavlja ohranjanje arhivske kulturne dediščine - našega zgodovinskega spomina.

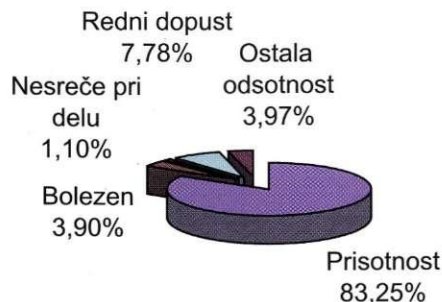
Na zloženki, ki jo je izdal ZAL, piše: "Arhiv je zakladnica pisanih, risanih, tiskanih, filmanih, magnetno, optično ali kako drugače zapisanih dokumentov, ki so poročevalci časa, v katerem so nastali. Zgodovinski arhiv Ljubljana jih zbira, ureja in varuje ter omogoča njihovo uporabo." Kot zanimivost le še to, da je bil prvi mestni arhivar v Ljubljani pesnik Anton Aškerc.

Hvala gospe Mariji Kos, vodji ZAL - enote za Gorenjsko Kranj, za prijaznost in predstavitev dejavnosti.

Im

ODSOTNOST

V letošnjem aprilu je bila odsotnost z dela enaka kot lani v istem obdobju, le rednih letnih dopustov je bilo za odstotek več.

Ivanka Mavri

JUBILANTI DELA

10 LET:

ĐURO KLJAJIČ
FRANC RAZINGAR

PC PDP
Finance

20 LET:

RAMIZ BRDAR
ESAD NIŠIČ

PC VP jekl.
PC VP jekl.

30 LET:

DUŠAN BANOVIČ
ŠABAN MUSTAFI
STANKO MILOSOV
ZIKRET RAMIČ
AVGUŠTIN NOVŠAK
PRIMOŽ KOGOJ

PC VP jekl.
PC VP jekl.
PC PDP
PC PDP
Proiz.teh.služ.
Tehnič.kont.

Iskrene čestitke!

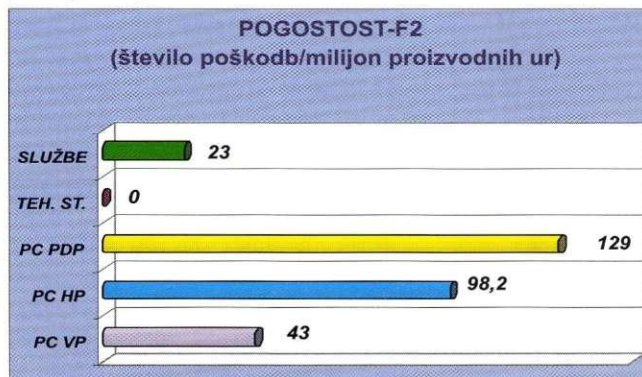
GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu aprilu se je pripetilo 13 poškodb pri delu. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 306 delovnih dni, to je dobrih 25 dni na poškodbo.

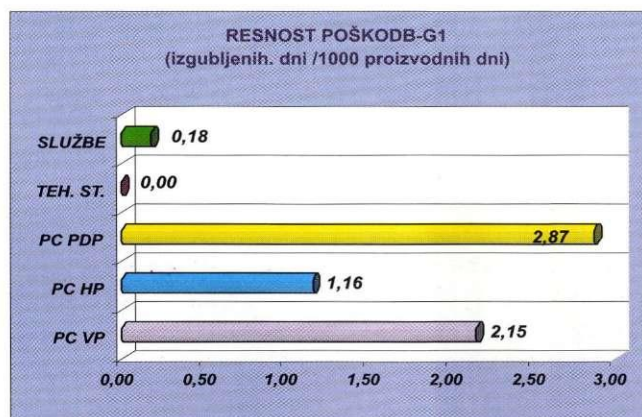

mesec, leto	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
April 2002	4	8	2	1	2
April 2003	3	5	4	0	1

V mesecu aprilu 2003 se je pripetilo 5 poškodb pri delu manj v primerjavi z aprilom leta 2002.

Pogostost je ta mesec največja v PC PDP, sledi PC HP, PC VP ter službe.

Resnost je največja PC PDP, sledi PC VP, PC HP ter službe.

Sabina Škrjanc

Kal, ki simbolizira leto veselja do življenja

Julija letošnjega leta se bo uradno končalo Leto veselja do življenja, ki so ga razglasili svetovalci za telefonsko pomoč. Končal se bo z mednarodno konferenco, ki bo potekala prav na to isto temo. Različne dejavnosti potekajo že od lanskega julija in temeljijo na prostovoljnem delu in pomoči.

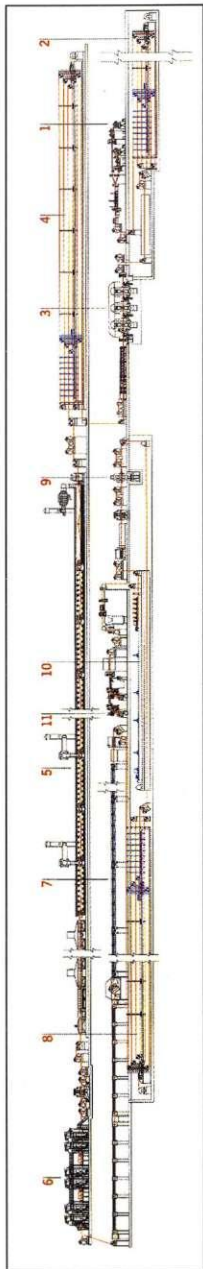
Veselje do življenja je osnova za duševno, telesno zdravje in varovalka pred različnimi obolenji oziroma škodljivostmi.

Tematike projekta, ki spadajo v sklop izobraževanja in poučevanja, kaj in kako je pomembno, da zdravo in dolgo živimo, so npr. seznanjanje s škodljivostmi določenih snovi in navad ter razvad, navduševanje nad svetlimi stranmi življenja kljub nenehnim padcem.

Delavnice so razdeljene po skupinah za otroke, mladino in odrasle. Vsi izdelki, ki bodo nastali v okviru tega projekta, bodo objavljeni na internetni strani www.veseljedoživljenja.si

Sabina Škrjanc

AVESTAPOLARIT-TORNIO, NAJVEČJI PROIZVAJALEC NERJAVNIH JEKEL

hladna valjarna RAP

1. vstopna sekcija
2. vstopna zanka
3. tandem valjalna proga
4. vmesna zanka
5. peč
6. peskarski stroj
7. elektrolitsko in kemično luženje
8. vmesna zanka
9. dresirno ogrodje
10. izstopna zanka

7. maja je bilo slovesno odprtje novih zmogljivosti v AvestiPolarit Tornio (Finska), s katerimi je postala ta družba največji in najmodernejši proizvajalec nerjavnih jekel. Naložbe, vredne eno milijardo eurov, so trajale tri leta in so obsegale izgradnjo nove jeklarne, povečanje zmogljivosti vroče valjarne ter izgradnjo nove hladne valjarne. Od celotne naložbe je bilo za 70 milijonov eurov investirano v okoljske projekte.

Nova jeklarne, ki je začela z obratovanjem lani avgusta, ima letno zmogljivost milijon ton (skupaj z obstoječo jeklarne 1,65 milijona ton). Dobavitelj opreme za jeklarne (taljenje in vlivanje) je bila firma VAI (Avstrija). Kot talilni agregat služi električna obločna peč, v kateri pretaljujejo nelegirano staro železo. Tekoče jeklo in tekoči ferokrom zalagajo v konvertor tipa AOD skupaj z dodatkom feroniklja. Neposredno po kontinuirnem vlivanju slabe čistijo z brušenjem še v vročem stanju pri temperaturi do 800°C.

V topli valjarni služita za ogrevanje slabov dve koračni peči, valjarna pa je opemljena s kvarto reverzirnimi predogrodjem in šteklom. Za povečanje zmogljivosti tople valjarne bodo dogradili za šteklom še dva kvarto valjalna stroja.

Nova hladna valjarna je tipa RAP (Rolling-Annealing-Pickling) kar pomeni, da poteka hladno valjanje, žarenje in luženje v isti liniji. Z izgradnjo te linije se je povečala letna zmogljivost s 550.000 ton na 1.200.000 ton trakov. Od te zmogljivosti je 750.000 ton namenjenih hladno valjanim in 450.000 ton toplo valjanim luženim trakovom. Linija RAP je popolnoma integrirana in visoko avtomatizirana proizvodna enota dolžine 700 metrov. Mehansko opremo linije je dobavila družba Danieli (Italija), za električno opremo in avtomatizacijo pa je poskrbela družba Siemens (Nemčija).

Celotni investicijski program bo zaključen po povečanju kapacitet vročega valjanja na 1,7 milijonov ton. Z realizacijo naložbe bodo začeli v naslednjem letu.

Aleš Lagoja

Pripombe zaposlenega iz Vroče valjarne

Ni mi vseeno, da se v "striper hali" še vedno prednostno uporablja za odnašanje debele pločevine stari magnetni žerjav, ki je energijsko potraten, robusten in predvsem dotrajan. Zaradi večkratnih okvar le-tega, je bil pred časom nabavljen in usposobljen nov žerjav, ki je energijsko varčnejši in preprostejši za rokovanje. Ali ne bi bilo bolj smiselno za redno delo uporabljati novega, stari pa naj služi za rezervo v skrajnih primerih?

Ni mi vseeno, da še vedno ni izpeljan projekt vgradnje odpraševalne naprave na valjalnem ogrodju bluming. Razmere pri valjanju določenih vrst jekel so prav nevzdržne.

Ni mi vseeno, da še vedno ni nič narejenega na področju omejevanja kajenja - vsaj v manjših zaprtih prostorih (kabine, delavnice, pisarne) bi lahko prepovedali kajenje.

Ni mi vseeno, da so zabojniki za odpadke napolnjeni z raznovrstnimi odpadki, čeprav so označeni, za katere odpadke so namenjeni. K zabojnikom v proizvodnih halah bi bilo nujno dodati še zabojnik za odpadni les, pa tudi za papir, steklo ter embalažo (plastiko).

Ni mi vseeno, da se po obratu nemoteno sprehajajo mačke ter da jih nekateri zaposleni celo hranijo in tako navajajo na to okolje. Menim, da živali ne sodijo v obrate predvsem zato, ker predstavljajo potencialni vir bolezni, poškodbe ali celo hujše nesreče pri delu.

In ni mi vseeno, da je kar nekaj zaposlenih, če ne redno pa vsaj občasno, pod vplivom alkohola. Kako to omejiti ali celo izkoreniniti?

Uporaba starega žerjava v striper hali-skladišču debele pločevine

Nov žerjav v striper hali je bil nabavljen zaradi zastarelosti starega predelanega žerjava, nezadostne nosilnosti, in s tem zahtevnega vzdrževanja. Imeli smo namen, da se takoj po montaži novega žerjava stari odstrani. Vendar se je kasneje pokazalo, da bi bila realizacija te zamisli zelo nepredvidna. Dejstvo je, da zvaljane mesečne količine debele pločevine večkrat že presegajo 10.000 ton. Tako količino materiala ni možno z enim žerjavom zlagati v kupe in obenem nakladati na tovornjake. Predvsem je ta problem pereč pri valjanju nerjavne debele pločevine. Iz navedenih vzrokov smo star žerjav usposobili za obratovanje. Uporablja se v času nujnih popravil na novem žerjavu in v dneh ko istočasno poteka valjanje ter odprema pločevine na Javornik.

Odpraševalna naprava na Blumingu

Popolnoma se strinjam z mnenjem, da je izgradnja odpraševalne naprave na bluming valjavskem ogrodju nujno potrebna.

Ne glede na to, da je projekt tehnično dosti zahteven predvsem z vidika zanesljivosti in ustreznega delovanja naprave, je pripeljal do te faze, da se bo lahko vključil v skupni projekt vlaganj in obnove bluming postrojenja. Če bodo odgovorni organi odobrili pripravljeno naložbo, obstaja realna možnost, da bo odpraševalna naprava postavljena do konca tega leta.

Problem kajenja v skupnih prostorih

Dejstvo je, da v Acroniju na nekaterih področjih nekoliko zastajamo z urejanjem prostorov za kadilce. V našem profitnem centru smo v pisarniških prostorih že vpeljali določena pravila obnašanja kadilcev, žal pa še ne v proizvodnih prostorih. Postopoma bomo uredili tudi to področje, saj nas k temu silijo tudi zakonske obveznosti.

Zabojniki za odpadke

Na področju zbiranja in sortiranja odpadkov je bilo v zadnjih letih ogromno narejenega. Po obratih so pripravljene zabojniki za komunalne odpadke, sodovi z plastičnimi vrečami za mastne krpe, zabojniki za škafo in bruske in točno določene lokacije za odlaganje odpadnega lesa, papirja, embalaže in podobno. Na več mestih so na stenah po obratu, v posebnih plastičnih ovitkih, vstavljena NAVODILA ZA ODLAGANJE RAZNIH ODPADKOV V PC VROČA PREDELAVA. Na ta način se je možno vsakemu zaposlenemu seznaniti, kam sodijo posamezni odpadki in kako se odstranjujejo.

Priporočam, da kdor tega še ni opravil, naj to naredi čim prej. Če pa bomo te navodila še izpolnjevali, pa zagotavljam, da bo naše delavno okolje bistveno prijetnejše.

Domače živali

Domače mačke, ki se klatijo po proizvodnih halah, smo v preteklih letih že odstranjevali z aktiviranjem pooblaščenih služb. Uspeh je bil le delen. Ker pa se je na žalost v zadnjem času število živali še povečalo, bomo ponovno ukrepali.

Zavedati pa se moramo, da bodo vsi napor zama, če ne bomo prekinili krmljenja teh živali in s tem privabljal še drugih od zunaj.

Alkohol na delovnem mestu

Dejstvo je, da se je problem alkohola na delovnem mestu v zadnjih letih ublažil. Žal pa moramo priznati, da je še vedno prisoten. Na vodstvu v vseh znanih primerih vinjenosti na delavnem mestu ali vnašanju alkohola takoj ukrepamo. Sodeč po tem pismu pa smo na tem področju očitno še vedno premalo uspešni. Menim, da so prvi, ki imajo možnost in dolžnost ukrepati, delovodje, saj imajo prav oni vsakdanji stik z zaposlenimi in vsakega delavca tudi dobro poznajo.

Priporočam, da si na oglasni desk pri vходу v valjarno preberete NAVODILI ZA UKREPANJE V PRIMERU VINJENEGA ALI NARKOTIČNEGA STANJA DELAVCEV. Prepričan sem, da vam bodo dolžnosti in obveznosti v takih primerih bolj jasne.

Če na tem področju ne bo sodelovanja, nimamo upanja, da se nam bo stanje na tem področju kaj bistveno izboljšalo.

Branko Strmole

Težave jeklarjev

V aprilu smo po načrtu delali manj z namenom, da bi izkoristili narejene nadure, ker jih ni možno plačati. Nas ni bilo možno nagraditi za opravljeno delo na proste dni? Poleg tega imamo dopust iz lanskega leta še vedno neizkoriščen in lani narejene nadure tudi. Ob izpadu nočnih dnin bomo v PC VP prikrajšani za določen del dohodka, ki za nas ni zanemarljiv. Še več - nalaga se nam določene nove naloge in obveznosti, za katere so postavljeni drugi, a jih le-ti ne opravljajo. Nadrejeni so nam obljubili pomoč (nove delavce) za čiščenje transportnega sistema, ki ni majhen. Predidevamo, da s tem ne bo nič, ker se za ta dela potrebuje fizične delavce, takšnih pa, kot kaže, Acroni vabi vedno manj, ker se tehnologija "posodablja" in niso več potrebni. Ob spremljanju televizije in dogodkov po svetu pa je slika drugačna. Takšni delavci so še vedno potrebni ter cenjeni in za delo ustrezno nagradjeni.

Teče že četrti mesec, a kakšnih občutnih sprememb na vzdrževanju, segmentnem vozu, stanju v jeklarni ni opaziti.

Nameščena so nova vrata, zato da bi se zapirala, zaradi česar bi se iz jeklarne manj kadilo, na legurah, kjer naj bi se skladišče zapiralo ali bilo zaprto, pa so pokvarjena zaradi izrabljenih vodil. Iz skladišča transportirajo legure predvsem v jeklaro. Odhajajo pa tudi v druge smeri? Nikelj, aluminij, celo mangan?!

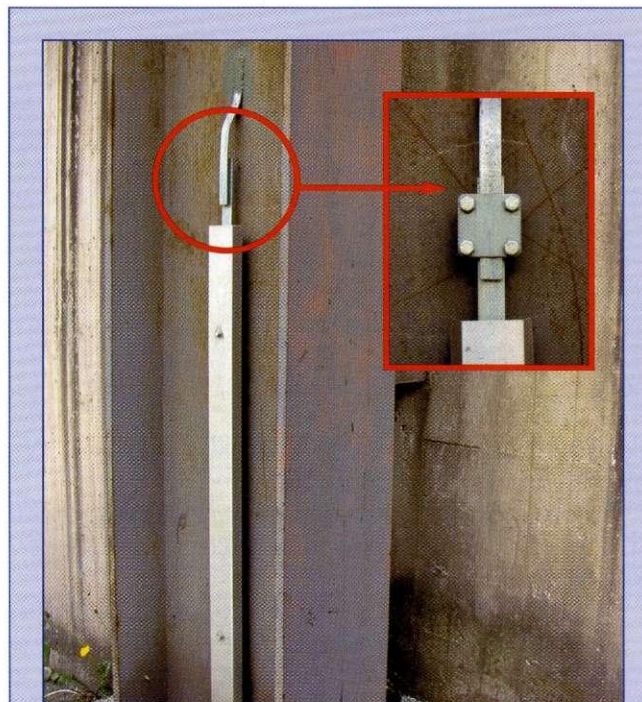
S spoštovanjem, jeklarji

Pomanjkanje delavcev v oddelku priprave vložka, ter posebej v legurah, je že dalj časa pereče, saj se s tem vprašanjem ukvarjamo že več kot eno leto. Vzrok temu je predvsem daljša bolniška odsotnost nekaterih sodelavcev, ki bolujejo več kot pol leta, nekateri pa tako dolgo, da jih že komaj poznamo – velja za celo jeklaro. Nekaj časa smo problem pomanjkanja delavcev reševali z delom na proste dneve, to je z urami v dobro oz. nadurami, ko pa so te prerasle vse meje smo bili prisiljeni spremeniti sistem dela iz troizmenskega na dvoizmensko delo, prav zaradi normalnega koriščenja dopusta in neizkoriščenih ur. Najnujnejša dela v nočnem času sedaj dodatno k svojem delu opravijo delovodje vložka, za kar so se posebej usposobili.

V jeklarni so bila nekatera najbolj frekventna vrata zamenjana z novimi hitrozapornimi, stara vrata pa se zaradi pogostih okvar popravljajo v okviru razpoložljivih sredstev. Vrata v hali legur so že popravljena, nameščena pa je tudi kamera za video nadzor. Težava zapiranja in delovanja posameznih vrat je predvsem v zavesti delavcev, ki upravljajo z njimi, saj je vzrok pogostim okvaram in nezapiranju prav malomaren odnos.

Glede prečnega voza je bil odgovor posredovan že v prejšnjih Novicah.

Vekoslav Zakrajšek

Tisti, ki je odstranil vezno ploščico, gotovo ne ve, da je poleg škode, ki jo je povzročil podjetju, poslabšal požarno varnost objekta (v tem primeru Hladne valjarne) in povečal možnost nastanka poškodb pri delu.

SKEI – PODRUŽNICA ACRONI

Sindikat SKEI Slovenije, sindikalna podružnica družbe Acroni mora v letošnjem letu urediti podjetniško kolektivno pogodbo po novem Zakonu o delovnih razmerjih do meseca novembra. Še prej bo potrebno z zakonom uskladiti Panožno kolektivno pogodbo. Delodajalca – vodstvo Acronija smo o tem že obvestili v prvih mesecih letošnjega leta.

Ravno tako moramo še uskladiti Pogodbe o zagotavljanju pogojev za sindikalno delo ter Pravilnik o nemerljivih stimulacijah. Predlog za napredovanje na delovnem mestu v letu 2003 je v končni pripravi.

Upravi Acronija smo posredovali naše predloge za regres in jih uskladili na zadnjih pogajanjih. Izplačan bo v dveh delih. Obvestilo posloводства ste lahko že prebrali na oglašnih deskah.

Velik dosežek za svobodne sindikate, v katere smo vključeni tudi mi, smo dosegli na državni ravni s Socialnim sporazumom, ki bo veljal skoraj tri leta. Za svobodne sindikate je najpomembnejše, da bodo nekateri novi pomembni predpisi lahko prišli v parlament le s soglasjem socialnih partnerjev. Tu gre zlasti za Zakon o dohodnini in reformi zdravstvenega zavarovanja. Sporazum nam omogoča, da se bodo upoštevali interesi zaposlenih, tudi najslabše plačanih.

Predsednik Janez Vilman

SINDIKAT NEODVISNOST

13. maja 2003 je bila seja Koordinacijskega sveta SŽ, katere se je udeležil tudi predsednik Uprave SŽ g. Tibor Šimonka. Dnevni red se je bil poslovanje SŽ in njenih družb v prvem trimesečju leta 2003 in informacija o prodaji družb sistema SŽ.

Ocena predsednika Uprave SŽ g. Tiborja Šimonke glede poslovanja družb je, da se prvo trimesečje 2003 bistveno ni spremenilo glede na lansko drugo poletje. Recesija na trgu je še vedno prisotna, posebno v Nemčiji. Nabavne cene jeklenega odpadka so še vedno zelo visoke in ta trend se bistveno ni umiril, prodajne cene pa ostajajo enake. Nekatere družbe v sistemu SŽ so uspele bolj slediti trgu z aktivnejšimi akcijami.

V Acroniju je primerjalno na lansko leto slabši rezultat na račun cen jeklenega odpadka, oziroma razkorak cen med osnovnimi surovinami in prodajnimi cenami. Kljub temu je poslovanje v prvem trimesečju pozitivno v višini 34 mio SIT, kar pa smo dosegli na račun bistvenega povečanja obsega proizvodnje in prodaje. Predsednik Uprave SŽ je pohvalil tudi poslovanje družbe Elektrode, s poslovanjem družbe SUZ pa ni zadovoljen, kajti rezultati niso v skladu z pričakovanimi.

Pogovarjali smo se tudi o regresu za leto 2003. Sklep Uprave SŽ je, da se za leto 2003 lahko izplača regres za letni dopust v višini 140.000,00 SIT bruto.

Seznajeni smo bili tudi z informacijo o prodaji družb sistema SŽ.

Zavezujočo ponudbo za nakup 80 % deleža družbe Acroni je oddala samo italijanska družba VALBRUNA. Prva pogajanja z to družbo se bodo začela v drugi polovici maja. Korporacijska družba HIDRIA, ki je veljala tudi za najresnejšega kupca, ni oddala ponudbe. Sindikat je na žalost imel možnost komunicirati samo z predstavniki družbe HIDRIA, z predstavniki družbe VALBRUNE pa ne, kajti ta družba ni izrazila želje, da bi se predstavila tudi sindikatu.

Na oglašnih deskah smo vas obvestili, da je sindikat družbe ACRONI NEODVISNOST zakupil počitniško enoto v Avtokampu Moravske toplice, kot jo vidite na fotografiji, v terminih od 7.6.2003 do 7.11.2003.

V ceno so vključene storitve: najem 7-dnevnega bivanja za 4 osebe, neomejeno celodnevno kopanje v vseh bazenih kompleksa Termal in Terme 3000.

Na napotnici, ki jo dobite na sindikatu NEODVISNOST, morajo biti navedene osebe, ki bivajo v počitniški enoti. V primeru, da je oseb več, so samoplačniki kopalne karte, ki znaša za odrasle 1.900,00 SIT, za otroke 50 % popust (3 – 7 let) in 30 % popust (7 – 14 let).

Cena 7-dnevnega bivanja v sezoni (junij, julij, avgust, september) je 60.000,00 SIT, v po sezoni (oktober in november) je 45.000,00 SIT.

Prijavite se na telefon 1218, prednost najema imajo člani sindikata NEODVISNOST, v primeru nezasedenosti pa ostali zaposleni v družbi Acroni in SUZ.

Sonja Cuznar

NA OBISKU V DRUŽBAH HIDRIE

22. marca 2003 smo se sindikalisti SKEI ACRONI in NEODVISNOST ACRONI odzvali povabilu družbe HIDRIA in si ogledali delovanje, poslovanje in nagajevanje v njihovih družbah.

Na pot smo se odpravili že zgodaj zjutraj, saj smo imeli prvi ogled že ob 8.00 uri, v tovarni IMP KLIMA GROUP - nova skupina družb Hidrie, v Godoviču.

Pred tovarno (že s ceste smo opazili, da se razširja, saj je vse v fazi gradnje) nas je sprejela predstavnica Hidrie, kjer smo se predstavili in odšli v sejemsko sobo. Direktor družbe nam je predstavil zgodovino, sedanost in načrte za prihodnost. IMP KLIMA se je pred desetimi leti ukvarjala predvsem s kovinskimi konstrukcijami, ob osamosvojitvi leta 1991 pa so začeli razmišljati o bolj donosnih proizvodih in se odločili za klimatske naprave. Začeli so skoraj iz nič, z visokimi cilji, ki pa so jih kljub težkim razmeram dosegli. Leta 1997 jih je kupila Hidria in od takrat se še hitreje razvijajo. Septembra lani je bila zasnovana skupina družb, ki bodo odslej poslovale kot IMP KLIMA GRUP.

Tako bodo v skladu s poslovnim konceptom v tej skupini družb razvijali izdelke, komponente, naprave, sisteme in storitve po meri kupcev in na osnovi lastnih razvojno – raziskovalnih dosežkov. Načrtujejo izgradnjo lastnega razvojnega centra. Posamezne družbe bodo ostale specializirane v svoji ponudbi, povečevala se bo konkurenčnost na področju organizacije, kadrov, tehnologije in ponudbe izdelkov z večjo dodano vrednostjo, obenem pa bo skupina še bolj razvijala lastno prodajno mrežo doma in v tujini. Največjo prednost v tej povezanosti v skupino bodo izkušnje, znanje in sposobnosti vodstva za uspešno vodenje in upravljanje družb, učinkovito organizirani timi za področje trženja, prodaje, proizvodnje, tehnologije, strojegradnje, orodjarne, nabave in obvladovanja kakovosti. Določeni so cilji za pet-letno obdobje. Zaposlenih je 230, od tega samo 30 % nekvalificiranih delavcev.

Pri izdelavi klimatskih naprav uporabljajo tudi našo pločevino. Za razrez pločevine, upogib, imajo sodobno CNN napravo. Tržno pa so prisotni pri vseh pomembnih projektih v Sloveniji. Ker je prezračevanje in klimatizacija v Acroniju ponekod slabo urejena (predvsem v proizvodnji), upamo, da se bodo odzvali našemu povabilu na obisk. Po ogledu tovarne smo si ogledali tudi sodobno skladišče, ki ga ravnokar dokončujejo.

V podjetju deluje sindikat SKEI in svet delavcev, s katerima skupaj rešujejo težave in se veselijo uspehov. Plače so nekoliko višje kot po kolektivni pogodbi, pomemben pa je stimulativni del, ki je lahko pozitiven ali negativen. Regres je višji, kot ga predvideva minimalni sporazum. Imajo 13. plačo. Obveščanje zaposlenih je dobro urejeno in korektno, saj s prirojenimi podatki škodujejo samo sebi. Imajo tudi interni časopis. Delovni pogoji so odlični, vse je klimatizirano, zračno, saj so urejena, sodobna družba.

Pot smo nadaljevali skozi mesto Idrija, ob reki Idrijci v Tolmin, kjer na robu mesta stoji tovarna AET Tolmin. Pozdravil nas je direktor in nam predstavil družbo, ki je v zadnjih letih doživela velike padce in vzpone, obdržali so dobre proizvode in pod HIDRIO še bolj intenzivno zaživeli v sodobno urejeno družbo. Proizvajajo vžigne sisteme za avtomobilsko industrijo, različne keramične izdelke ter vžigne elemente za male motorje, mope, motorne žage.

Proizvodnja je zelo urejena in avtomatizirana, delovni prostori so čisti. Zaposlenih je 200 delavcev, od tega samo 30 % nekvalificiranih. Deluje sindikat SKEI in svet delavcev, s katerima skupaj rešujejo težave. Velik poudarek dajejo obveščanju, izobraževanju, timskega delu, ker le tako razvijajo izdelke, procese ter pridobivajo kupce na svetovnem trgu. Pomemben je vsak posameznik. So tudi člani skupine avtomobilskega grozda. Plače so nekaj višje od kolektivne pogodbe, poudarek pa je na stimulacijah. Regres je višji, kot ga predvideva sporazum, zaposleni pa prejmejo tudi 13. plačo.

Poleg proizvodnje smo si ogledali tudi sodobno skladiščno poslovanje, ki ga krmilijo z računalnikom. Uporabljajo našo pločevino, s katero so zadovoljni. Po ogledu tovarne smo se odpeljali nazaj v Idrijo – v Kendov dvorec, kjer so nam pripravili kosilo, pozdravil pa nas je tudi predsednik uprave Hidrie, g. Svetlik, bivši predsednik Nadzornega sveta SŽ. Povedal nam je, zakaj Hidria ne kupuje več Acronija, kljub trudu, ki so ga vložili v projekt nakupa. Izkazalo se je, da bi bila za pridobitev večinskega deleža v družbi SŽ Acroni potrebna prevelika naložba, previsoka pa so

bila tudi pričakovanja in tveganja v primerjavi s pričakovanimi donosi. Tako visoka naložba bi se jim v prihodnosti težko povrnila, obenem pa bi lahko ogrozila rast drugih razvojnih projektov in programov korporacije. Z nami želijo še naprej dobro poslovati, ohranjati dobre odnose, ter nam želijo vse najboljše.

Po kosilu smo obiskali še družbo ROTOMATIKA, ki jo po imenu že vsi poznamo. Tudi tu nas je direktor Rotomatike seznanil z nastankom in razvojem ter vzponom te družbe do danes. Proizvajajo tri vrste izdelkov: elektro motorje, izsekavajo lamele, rotorje, izdelujejo aluminijaste ulitke in električne ventilatorje. Po predstavitvi smo si ogledali vso proizvodnjo v obratu, kjer predelujejo našo in tujo dinamo pločevino. Ogledali smo si tudi obnovljeno proizvodno dvorano za aluminijaste odlitke, ki je v lanskem letu pogorela ter novo proizvodno dvorano, kjer proizvajajo nov program ventilatorjev. Proizvodnja je moderna, urejena in jo vsako leto posodablja. Ogledali smo si tudi razvojni oddelek, oddelek kakovosti, kontrolo končnih izdelkov in vhodnih surovin. Velik poudarek dajejo informiranju zaposlenih, nimajo sindikata, imajo pa predstavnike zaposlenih in s temi rešujejo vsa vprašanja in težave. Na naše vprašanje, zakaj nimajo sindikata, so povedali,

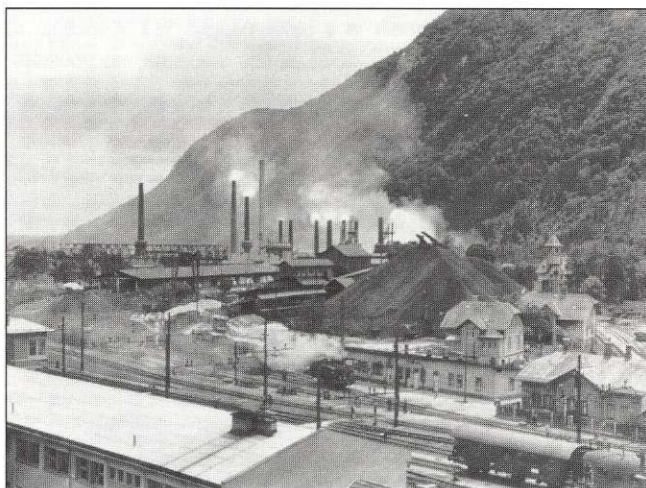
da gotovo za to ne, ker že vsa leta od samega nastanka nikoli ni bilo vprašanje plače, regresa, itd. Tudi sveta delavcev nimajo. Pravijo, da je treba z zaposlenimi delati v pravo smer, pa so vsi zadovoljni. Vprašali smo, kako je z razvojem Rotomatike na Jesenicah. Povedali so nam, da trenutno urejajo transportne poti. Lokacija je idealna, zato v prihodnjih letih predvidevajo tudi razvoj.

Spodnjo Idrijo smo zapustili pozno popoldne in se preko Žiri, Poljanske doline in Škofje Loke odpeljali domov pod vtisi »strokovnega ogleda ter predstavitev«. Gospe Tanji iz Hidrie najlepša hvala za odlično vodstvo. Želimo in upamo, da nam bo dobre stvari uspelo prenesti v naš Acroni.

SKEI Slovenije, Sindikalna podružnica družbe ACRONI
Predsednik Janez Vilman

KAKO IN O ČEM JE PISALO V ŽELEZARJU PRED 50 LETI

ZA NOVO KALORIČNO CENTRALO... Vsakdo lahko opazi živahno gradbeno dejavnost okoli naše kalorične centrale in razdelilne trafo postaje. Gradijo velik dimnik, na drugi strani pa dokončujejo najvišjo zidano stavbo v našem podjetju, ki zlasti v zimskih mesecih močno trpi zaradi pomanjkanja pare za pogon, proizvodnjo električne energije in ogrevanje... Parni kotel, ki smo ga dobili iz reparacij, ima 450 m² ogrevalne površine in bo na uro izparil 30 ton vode v paro s pritiskom 25 atm. Kurili ga bodo s plavžnim plinom in premogovim prahom... Vzporedno bo zgrajena tudi nova vodarna za kotlovno vodo, to je naprava za mehčanje vode in izločitev vseh škodljivih sestavin, ki bo za 50 % večja od dosedanje... S temi napravami bomo krili vse potrebe po pari v ŽJ. In še to: vsa montažna dela in oprema, razen zanemarljivih malenkosti, bosta plod domačega znanja (in iznajdljivosti).

PRVE METALURŠKE IGRE V CELJU... Sodelovalo je 20 ekip iz Jugoslavije, med njimi tudi naša železarna, ki so tekmovala v nogometu, partizanskem maršu, odbojki, lahki atletiki in streljanju. Tekmovanje je bilo dobro organizirano, pokazale pa so se tudi grobe napake (organizatorja), zaradi katerih ne moremo objaviti niti točnih, niti dokončnih rezultatov... Videti je, da so si Celjani (Cinkarna) hoteli na vsak način zagotoviti prvo mesto na zelo nešporten način: sodili so izključno domači pristranski sodniki, črtali so nekatere lahkoatletске discipline, kjer domačini niso bili med favoriti, strelske ekipe so se kuhale na žgočem soncu, medtem ko so Cinkarnarji uživali v senčni lopi... vse to in še kaj je pri Sindikalnem odboru odbor metalurških delavcev ŽJ sprožilo pobudo, da je Centralnemu odboru metalurških delavcev YU poslal ostro protestno noto, kajti "s takimi nepoštenimi načini in netovariškimi odnosi, z zmagami za vsako ceno in z vsemi sredstvi je treba krepko pomesti".

V prispevku o Jesenicah kot turističnem centru avtor piše med drugim tudi o gradnji zimskega stadiona: razstrelili so več kot 400

m³ skalnatega terena, da bodo lahko pričeli z gradnjo ledarne, ki bo še letošnje poletje nudila okraju dnevno po 10 ton ledu po minimalnih cenah...

Še predno je skopnel led na drsališču, so tudi tu zapeli krampi, da bo še do zime zgrajeno prvo umetno drsališče v državi, na katerega že nestrno čakajo številni drsalci, še bolj nestrno pa hokejisti. Toda kje dobiti 680.000 CHF za kompresorje, cevi in ostale naprave? Deviz ni, imamo pa neizčrpen vir znanja; po kratkem posvetu je sprejet sklep: sami bomo izdelali načrte in zgradili naprave, ki bodo zadnja novost tehnike na tem področju...

Tudi letos so železarske Jesenice slovesno počastile rojstni dan maršala Tita. To praznovanje je postalo narodni praznik, ki zajema vse večje množice našega ljudstva. V tem pogledu Jesenice tudi letos niso hotele zaostajati za drugimi kraji naše domovine. Skozi mesto in našo železarno je šla najprej štafeta graničarjev, sledila ji je štafeta lovcev, ki so jo letos prvič organizirali in na koncu še mladinska štafeta. Bile so tudi druge prireditve: v tednu pred 25. majem mladinski festival, Mestno gledališče je pripravilo II. gledališki teden z uprizoritvijo najboljših predstav sezone. S pestrim, obsežnim in bogatim programom so Jesenice dokazale vso predanost in ljubezen do svojega velikega sina, ki nas pogumno in odločno vodi po poti v lepše dni socializma.

BIROKRATSKE CVETKE: okupacijske oblasti v Nemčiji vsako uro izdajo novo uredbo. Rekord je bil dosežen leta 1947, ko je bilo izdanih 2029 britanskih, 1848 ameriških, 4578 sovjetskih in 1415 francoskih uredb... Če hoče begunec v Švici, in ni njen državljan, dobiti par nogavic, potrebuje 18 različnih potrdil. Prošnjo neke švedske medicinske šole za uvoz človeškega okostja iz tujine, je trgovsko ministrstvo te države odstopilo v reševanje za to pristojnejšemu ministrstvu za prehrano.

Zdravko Kovačič

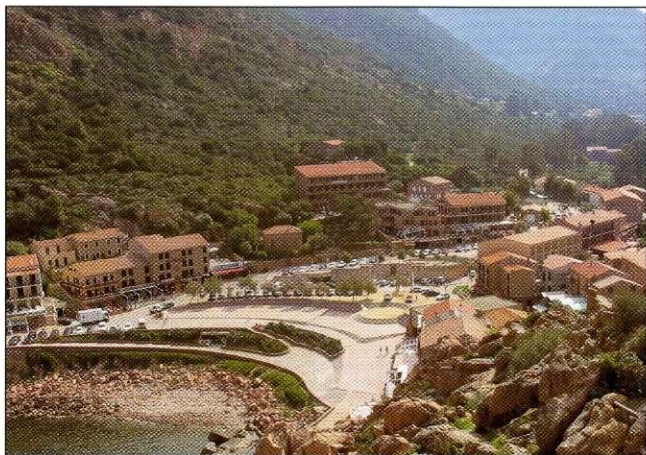
... katera najlepša v deželi je tej?

DEJAVNOSTI DMIT

KORZIKA – OTOK LEPOT

Cilj letošnjega pomladnega izleta društva DMIT Jesenice, ki smo ga izvedli konec aprila, je bila Korzika.

Korzika je četrti največji otok v Sredozemskem morju. Zavetnica otoka je Marija, kateri je posvečeno več cerkva. Otok ima odlično strateško lego in je oddaljen od italijanske ali francoske obale več kot 160 kilometrov ter ima burno zgodovino. Korzika je sedaj francoski departma.

Naravno pristanišče v obmorskem letovišču v Portu.

Odnosi med Korziko in matično domovino so bili vse od priključitve k Franciji leta 1769 težavni. Navzlic dvestoletni skupni zgodovini se ni nikoli rodil pravi čut narodne enotnosti, pa čeprav je bila najuglednejša francoska osebnost, Napoleon I. Bonaparte (1769 – 1821), po rodu Korzičan.

Zaradi svoje zemljepisne lege je otok postal pravo stičišče narodov in kultur. Odkritje antičnih grobov in menhirjev, prvih monumentalnih kamnitih skulptur na zahodu, dokazuje obstoj dobro razvite megalitske kulture še v kameni dobi (2500 let pred našim štetjem). Mi smo si to ogledali v Filitosi. Pred prihodom Grkov in Rimljanov so sledove na otoku pustila druga ljudstva. To so Etruščani in Ligurci, Feničani pa so sredi prvega tisočletja pred našim štetjem ustanavljali trgovska središča. Rimsko osvajanje se

Zahodna stran Korzike je gorata, obala se strmo spušča v morje.

je začelo 260 let pred našim štetjem. Kljub več kot stoletnim bojem se Rimljanom ni posrečilo v celoti podjarmiti ponosnega otoškega

ljudstva. Po padcu rimskega cesarstva se je na otoku do 9. stoletja zvrstili Vandali, Bizantinci in Saraceni. Nato so prišli Mavri in ostali več kot dve stoletji. Korzičani so se ves čas bojevali za svobodo. Leta 1077 je Korzika prišla pod škofijsko upravo v Pisi. Že takrat so začeli na otok prodirati Genovežani, ki se jim je šele proti koncu 13. stoletja posrečilo uveljaviti svojo premoč. Korzika je za kratek čas postala svobodna v 18. stoletju pod vodstvom Pasqualeja Paoli (1725 – 1807). To pomeni konec genovske hegemonije in veliko Korzičanov je izgubilo življenje. Genovežani so zato pravice nad otokom odstopili Francozom. Priključitev k Franciji je bila dokončna leta 1769, ko so Korzičani izgubili zadnjo bitko.

Domačini otok delijo na zahodni in vzhodni del. Zahodnemu delu pravijo Zunanji pas ali au-dela (na oni strani), vzhodnemu delu pa Notranji pas ali endica (na tej strani). Zahodni del otoka je divji in hribovit, s skoraj nedostopnimi vrhovi (granit). Najvišji vrh je gora Cinto (2710 m). Ta del je slabše poseljen. Večja naselja in mesteca le ob izlivih rek. Otok je bogat z vodo in lahko opazujemo bujno in raznovrstno rastlinstvo, od mediteranskega do alpskega. Zahodni del ima številne ozke in dolge zalive, ki so primerni za naravna pristanišča. Prvotnih naselij niso gradili takoj ob obali, temveč pomaknjena v notranjost in običajno skrita pred pogledom iz morja.

Kamniti spomeniki - menhirji v arheološkem najdišču Filitosa.

Vzhodni del je ponekod tudi hribovit, vendar so obrežne ravnice prostornejše, zato so tu zrasla večja naselja. Gospodarske in politične težave Korzike izvirajo deloma iz njene burne zgodovine. Otoški prebivalci so se večkrat umaknili v notranjost, kjer so se preživljali predvsem z živinorejo. Intenzivnejše kmetijstvo se je razvilo na vzhodnem delu v zadnjem času. Naseljevanje Francozov, ki so prej živeli v severni Afriki, je sprožilo dodatna navzkrižja z domačini. Poznamo »krvno osvečo« - krvno maščevanje. Na otoku je tudi tujska legija, katero domačini ne marajo.

V zadnjih letih je turizem postal zelo pomemben dejavnik. Razvilo se je pohodništvo (transverzale), rafting, kanjoning, smučišča. Ob obali so zrasla turistična naselja z marinami in čudovitimi plažami, predvsem vzhodna obala. Korziki nekateri pravijo »otok lepot« in kulturna pričevanja o njegovi preteklosti so odlična izhodišča za prihodnost otoka, čeprav so Korzičani proti velikemu navalu turistov.

Nadaljevanje v naslednji številki.

Marjan Mencinger

INTERVJU

Iztok Arnel: "Pomoč lahko vsak ponudi vsakomur."

Sobota ali nedelja proti večeru, glas helikopterja, ki se vedno bolj približuje. Najprej pomislim - zopet se je v gorah zgodilo nekaj hudega. Žal se velikokrat izkaže, da je to res. Reševalci gorske reševalne službe hitijo na pomoč nekomu, ki je v stiski. Srčni možje so to, ki jih ne ustavi še tako slabo vreme ali tema. Iztok Arnel je eden izmed njih. Zaposlen je pri nas v vroči valjarni, poročen, ima devetletno hčerko. Živi v Mojstrani, kjer je tudi član Planinskega društva, že drugo leto načelnik alpinističnega odseka in gorski reševalec. Pravi, da ima srečo, ker se je poročil v družino, kjer je plezanje vsakdanja stvar in so ženske tega že vajene. Tast Franci Lakota je bil znan plezalec in tudi velik športnik - smučar, tekač na smučeh ter gorski reševalec.

Z alpinizmom se Iztok ukvarja nekako od leta 1989, ko se je prijavil na razpis v Železaruju, ki je vabil mlade v alpinistično šolo, v GRS pa je od leta 1990.

Poleg tega, da v GRS Mojstrana (postaja pokriva eno najtežjih območij v Alpah) skrbi za radijske zveze, je tudi inštruktor. Vsako leto organizirajo tečaje za mlade reševalce, ki jih usposablja za to delo. Vsako leto imajo tudi reševalci razne tečaje, kjer spoznavajo in se učijo novih tehnik reševanja v zimskem in letnem času. Veliko dela z mladimi je tudi pri alpinistih, ki se kalijo v teh veščinah in pripravljajo, da stopijo v vrste reševalcev.

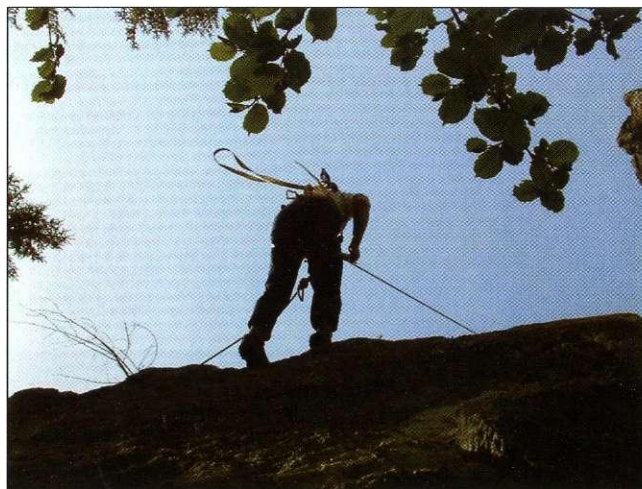
Poleg alpinizma morate gorski reševalci najbrž obvladati še kakšne veščine.

Na prvem mestu moramo znati oskrbeti ponesrečenca in nuditi prvo pomoč. Obvladati je treba tudi različne tehnike reševanja, za reševanje s pomočjo helikopterja so potrebna posebna dodatna usposabljanja in tečaji. Kot povsod drugod se tudi pri nas pozna napredek, ki mu skušamo čim bolj slediti, zato se neprestano nekaj dogaja.

Reševalci moramo znati tudi smučati, čeprav sem bil jaz prvi začetnik in sem se moral tega naučiti za potrebe reševanja. S kakšnim posebnim znanjem se na tem področju res ne morem pohvaliti. Pohvalo zaslužijo kolegi, ki so imeli z menoj toliko potrpljenja, da so me spodbujali in naučili. Zdaj grem brez strahu celo na turno smuko. Od začetka pa je bilo tako, da je šlo gor dobro, dol pa precej težje.

Najbrž ste kot alpinist preplezali veliko zahtevnih smeri.

O številkah bi težko govoril. Od klasičnih smeri sem preplezal Ashenbrenner, Čopov steber, plezamo večkrat tudi v Paklenici, sicer pa se držimo bolj triglavskega pogorja. Bil sem tudi na odpravi na Aconcaquo, kjer pa se nisem posebno izkazal. Le trem je uspelo osvojiti vrh. Radi bi več plezali v Franciji, mogoče nam bo uspelo. V zimskem času gremo na Groslockner, prejšnji konec tedna smo bili v Shamoniju, kjer tudi nismo imeli najboljših razmer. Načrte nam je prekrizal sneg, ki je zapadel nekaj dni prej.

V zraku.

Pri reševanju ste izpostavljeni velikim nevarnostim.

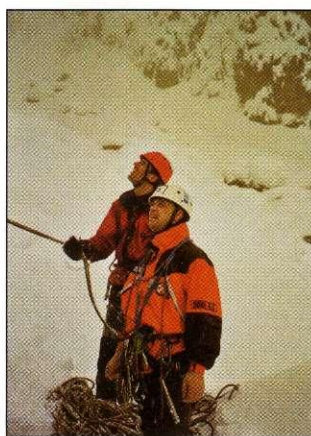
Če gre za reševalno akcijo, so večkrat neugodni pogoji in je potrebno klasično reševanje, v lepem vremenu pa večino dela opravi helikopter. To je zelo velika pridobitev - reševanje s helikopterjem - saj se čas, da pridemo do ponesrečenca in ga oskrbimo, bistveno skrajša. Slovensko smer sem zaradi reševanja večkrat preplezal v temi, k sreči ni težka. Nesreča tudi nam ne prizanesi. Letos smo pri reševanju izgubili enega iz naših vrst - Martina Čufarja. Za njegovo družino je bilo zelo hudo. Vse nas je to zelo prizadelo. V takšnih primerih pomislim - lahko bi bil to jaz. Po dogodku so se pojavljale različne govorice. Nekateri so obsojali fanta, ki sta klicala pomoč. A pomoč sta potrebovala in nista mogla vedeti, kako se bo vse skupaj končalo. Potem je lahko biti pameten.

Pa ponesrečenci pokažejo hvaležnost?

Reševati greš zaradi občutka, da boš pomagal in ker čutiš, da je to tvoja dolžnost, poslanstvo. Vse drugo ni pomembno.

Kaj pa je največkrat vzrok nesreč v gorah?

Težko je reči, da je to nepredvidnost, slaba opremljenost ali kaj podobnega. Menim, da je nesreča splet okoliščin, ki se zgodijo v določenem trenutku, ter da je vsakemu, ki se mu zgodi, treba pomagati, zato ne obsojam nikogar. Neodgovorni smo pa včasih vsi, tudi alpinisti. Tvegamo in potem je ali pa ni. Matematično bi rekli, da je formula dolga in da ne smeš izpustiti ničesar.

Pod ledenimi slapovi v tamarju.

Po tem dogodku so mi sodelavci rekli: »Ja, pa greš še v hribe«. Saj tudi na cesto gremo, kljub temu, da se dogajajo nesreče vsak dan. Vedno upamo na čim boljši izid. Včasih so pravili alpinistom samomorilci, ker ljudje težko sprejemamo stvari, ki jih ne razumemo, danes na srečo tega ni več, ker vedno več ljudi hodi v gore. Veliko je k temu doprinesla tudi dobra oprema. Pa tudi statistika kaže na upad nesreč. Več jih je med planinci,

pri alpinistih pa jih je več med sestopom kot pa pri plezanju, kar je povezano z varovanjem. Ko plezaš, si navezan na vrh, pa tudi lažje in bolj varno je navzgor kot navzdol. Pri sestopanju zelo hitro pride do zdrsa, ki je lahko usoden.

Je pri nas organizirana vodniška služba?

V okviru planinskih društev poteka usposabljanje za planinske vodnike. Tudi v tujini poznajo dve vrsti vodnikov - planinske vodnike, ki so nekakšni prostovoljci, in gorske vodnike. Slednji, ki predstavljajo najvišjo stopnjo znanja na tem področju, so pri nas nekako zamrli, kar je povezano z gorskim turizmom kot panogo. Pri nas ni tako razvit kot v nekaterih alpskih državah. Dostopnost naših gora je veliko večja in tako rekoč zastoj. Greš, kamor hočeš. Lahko greš sam plezat lažjo smer in če se ti kaj zgodi, ni potrebno plačati reševanja. V tujini so vodniške tarife zelo visoke. Vse plačaš, vse se zapiše in vsako odstopanje te v primeru nesreče drago stane. Pri nas se bo to spremenilo, ko se bo spremenila zavarovalna politika. Takrat bo pomembno, ali si zavarovan, kje, kako in zaradi česa se je nesreča zgodila. Takrat bomo tudi pri nas premislili, ali se bomo podali na zahtevno pot sami ali bomo najeli vodnika. Najbrž pa bo to pomenilo določen upad števila planincev. Tega beležimo že zdaj.

Pričakovali bi ravno obratno. Na planinskih poteh srečujemo vedno več ljudi.

Članstvo v planinskih društvih upada ali pa stagnira. Včasih je marsikdo plačal članarino, čeprav je mogoče le enkrat na leto prespal v kakšni koči ali pa še to ne. Danes tega skoraj ni več. Obiskovalcev gora pa je dejansko več. Gore so postale bolj dostopne, ceste pripeljejo visoko, zato je mnogo več enodnevnih izletnikov. Med njimi je mnogo rekreativcev, ki jim je pomembno, da prehodijo določeno število kilometrov. Nekateri »letijo« mimo tebe tako, da te še pozdraviti ne utegnejo. Pravi planinci se v gorah pozdravljamo!

"Domači planinci".

Vsi bi radi čim več v čim krajšem času. Tudi med planinci se je žal to pojavilo. Ne hodimo več tako sproščeno in le redko prespimo v kakšni koči.

Pravi planinci hodimo v hribe predvsem za "dušo", da se naučimo lepote, zato bolj cenim tistega, ki gre občasno na Dovško babo ali Rožco, ker mu je tam lepo, kot onega, ki mu je edini cilj, da pride čim višje ali čim hitreje. Sebe nikoli nisem videl v tem, kar počnem, kot športnika. Največkrat sploh ne vem, koliko časa sem porabil za pot.

Greste v hribe tudi z družino?

Žal imava oba z ženo takšne službe, da se težko uskladiva, a nekajkrat v letu nam uspe, da gremo skupaj na Dovško babo, Golico, tudi na kakšen drug podoben vrh. Dopust običajno preživimo skupaj na morju. Izkoristiti je treba še teh nekaj let, ko gremo vsi skupaj na dopust. Otroci hitro odrastejo in gredo po svoje.

Že na začetku ste omenili, da ste v gorah doživeli veliko več lepega kot žalostnega

Če vse strnem, je resnično več lepega. Tisto drugo sčasoma pozabimo, le kali nas, da smo bolj previdni. Rad se spominjam predvsem tistih trenutkov, ko poškodbe niso hude ne glede na to, koliko truda je bilo potrebnega, da smo prišli do ponesrečenca. Občutek, da si naredil nekaj dobrega, da si izpolnil svoje poslanstvo, odtehta ves napor, ki je bil za to potreben. Če se lahko še skupaj z njim po zaključku akcije poveselimo, je še lepše. Težje je, ko že vnaprej veš, da ni preživelih. Z leti se vsega navadiš, a ne smeš dopustiti, da otopiš. Čustva moramo ohraniti. Lušno je tudi na vajah in usposabljanjih. Privoščimo si kakšno šalo, seveda v mejah dovoljenega, sicer se lahko vaja sprevrže v resno akcijo. Vsaka plezarija je svojevrstno doživetje in vsak osvojen vrh, ne glede na višino. Kdor hodi v hribe, ve, kaj pomeni lepo vreme, svoboda, razgledi, občutek, ko prideš na vrh. Naši hribi so zelo lepi in to vedo tudi tujci, ki radi zahajajo k nam.

Na kaj moramo v gorah še posebej paziti?

Gorski reševalci pridemo v vsakem primeru, vendar tudi mi potrebujemo za to določen čas, kljub temu, da vedno hitimo, kar nam duša da, ter da nam v večini primerov pomaga helikopter. Nikar ne mislite, da je nam težko iti kamorkoli. Težko nam je, če dobimo težko poškodovanega, še huje, če mu ne moremo več pomagati. Vsak sam naj torej pazi nase. Hodite previdno, ne precenjujte svojih sposobnosti in zmožnosti ter se poučite o nevarnostih. Možnosti za to je veliko. Alpinistični odseki in planinska društva skoraj vsako leto organizirajo tečaje za varno hojo v gorah, tudi po snegu. Zadnja leta se je pozimi obisk gora povečal in tudi reševalne akcije niso redke. Nevarnost sama še ne pomeni nesreče. Če si z njo seznanjen, jo poznaš, lahko preprečiš nesrečo.

Kaj mora biti v nahrbtniku, naučijo planinski vodniki že cicibane. Le to bi rekel, da topla kapa in rokavice nista odveč niti v najbolj vročem poletju.

Pomembno je tudi to, da gremo po poti, ki smo jo zapisali v vpisno knjigo ali jo povedali domačim, prijateljem. Tako nas bodo lažje našli, če bo potrebno. Mobilni telefon ni vedno rešitev. Lahko se izprazni baterije, nam kam pade ali pa smo na območju, kjer ni signala. Predvsem v zimskih razmerah se nanj ne smemo zanašati. Bolj koristni so dobri čevlji in kos vrvi.

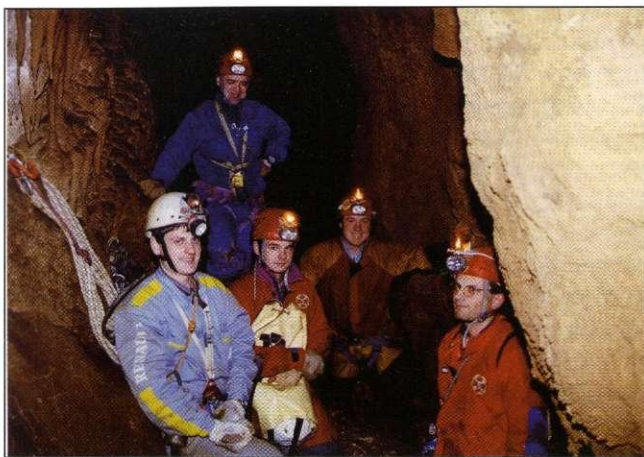
Reševalci skrbite za varnost tudi na različnih pohodih.

Res je in v naših primerih gre običajno za pohod na Triglav. Eden odmevnejših je recimo »Vrh na vrhu«, ki se ga udeležijo uspešni managerji, in vsako leto tudi prejšnji predsednik države Milan Kučan. Zanimivo je, kako so tudi tako pomembni ljudje v hribih nekako dostopnejši, bolj odprti. Potem so še pohodi, ki jih organizirajo podjetja ali kakšne druge ustanove. Takrat so še posebej veseli tisti, ki z našo pomočjo pridejo na vrh Triglava, a si tega prej še v sanjah niso mogli predstavljati.

Vam je pri srcu še kakšna druga dejavnost?

Ukvarjal sem se z vse mogočimi stvarmi. Vozil sem se s kajakom, ko še plavati nisem znal.

Ali je potem pravilo, da se lotite stvari, kjer vam manjka kakšnega znanja?

Svet od znotraj.

Deloma že drži. Lotil sem se tudi padalstva, pa recimo nisem znal letati. Temu je naredila konec žena (takrat še dekle), ker mi je dala vedeti, da je za dve stvari ne bo strah, ker je ena več kot dovolj. Trenutno opravljam izpit za jamarja in upam, da mi ga bo letos uspelo narediti. To me privlači že dalj časa. Na začetku, ko sem začel aktivno plezati, sem bil v nekaj jamah, potem pa je to nekoliko zamrlo. Zdaj sem se včlanil v domžalski klub. Obljubili so mi, da bom šel z njimi v našo najglobljo jamo Čehi II na Kaninu. Upam, da se bomo spustili v globino od 500 do 1000 metrov. Je že tako, da me privlačijo stvari, kjer ni na prvem mestu tekmovalnost, ampak je uspeh odvisen od medsebojne pomoči. S tega stališča smo planinci svoje vrste ljudje, ki znamo držati skupaj ter drug drugemu pomagati. Tudi pri jamarstvu je tako. Včasih smo temu rekli tovarištvo. Ne vem, kako bi to drugače povedal. Pomoč lahko vsak ponudi vsakomur. Od tega sicer nimaš drugega kot dober občutek, ki nam nekaterim pomeni zelo zelo veliko - toliko, da se nam zdi vredno.

Iztok na svidenje na Triglavu! Septembra se bomo gor podali slovenski železarji na stoti jubilejni pohod.

LM, foto. Izток Arnol

ANKETA

Ali zahajate veliko v hribe in veste, kakšne nevarnosti vam tam pretijo?

Roman Robič, Kakovost in razvoj

Občasno gremo, a po bolj po sredogorju in Karavankah. Poznam nevarnosti, vendar ne hodim po takšnih poteh.

Alen Šest, Tehnične storitve

Hodim v gore, tudi s kolesom. Važno je, da veš, kaj zmoreš, in ne pretiravaš. Preveč adrenalina ima lahko hude posledice. Zavedam se tega in se temu primerno prilagodim.

Blaže Banko, Tehnični sektor

Prav visoko ne grem, zato tudi ni toliko nevarnosti. Pokljuka, Mežaklja in podobno. Grem zato, da se naužijem miru in nabere moči za teden, ki je pred menoj.

Smail Balič, Hladna predelava

V hribe ne hodim, rad pa grem v naravo. Raje grem bolj po ravnem, kjer ni veliko nevarnosti. V hribe moraš primerno obut in oblečen.

Valentin Rezar, Vroča predelava

Veliko hodim v hribe. Rad grem zaradi vzdušja in preprosto zato, ker je lepo. Poznam nevarnosti, zato se primerno pripravim.

Aleš Fajfar, Vroča predelava

Bil sem štirikrat na Triglavu, to pa je tudi vse. Ne hodim v hribe, ker je nevarno. Lahko padeš, zdrsneš...

Franc Gašper, Vroča predelava

Hodim veliko, a ne po zelo izpostavljenih poteh. Veliko nevarnosti preti planincem: hitre vremenske spremembe, padci, zdrsi, padajoče kamenje, izgubiš se lahko... Zaradi vsega naštetega se je treba primerno obleči in obuti, pomembna pa je tudi telesna pripravljenost.

Pretiravanje se lahko konča z nesrečo.

Leon Vidmar, Tehnična kontrola

Lani sem bil z družino na vseh železarskih pohodih. Tudi letos bomo šli, če bo le mogoče, na Triglav pa prav gotovo. Radi hodimo v naravo, po uhojenih in nenevarnih poteh, za otroke pa imam vedno v nahrbtniku pripravljeno vrv, da jih lahko navežem, če je kakšno mesto

bolj izpostavljeno.

Zvone Gregorič, Tehnična kontrola

Poznam nevarnosti, kdo pa jih ne. O tem je bilo že veliko napisanega. Lahko prileti nate kamen, padeš, zdrsneš... Hodim zelo veliko, vendar po utrjenih poteh v sredogorju in Karavankah, kjer ni veliko nevarnosti.

Branko Bregant, Logistika

Zadnje čase redko zahajam v hribe, ker nimam več časa. Vsi, ki zahajamo v gore, poznamo nevarnosti. Na Jeseniškem planinskem društvu vsako leto organiziramo brezplačne tečaje varne hoje za planince. Letos je bil prvi spomladi na Pokljuki, kjer nam je vodnik Lojze Novak praktično pokazal, kako se uporablja dereze, "pse" in turne smuči. Opremo nam je brezplačno posodila slovenska vojska. Jeseni bo tečaj varne hoje po gorah na Erjavčevi koči na Vršiču. Vabim ljubitelje gora, da se nam pridružijo na stotem pohodu železarjev na Triglav v septembru, katerega organizator je Acroni. Pohvaliti pa moram tudi našega direktorja, ki podpira pohodništvo v jeseniški občini in če le ima čas, se tudi sam udeleži pohodov.

Janez Podlipnik, Tehnične storitve

Seveda vem, kakšne nevarnosti pretijo v gorah. Tam, kjer se gibljem jaz - do višine 1600 m, jih je manj. V gorah predstavlja nevarnost slabo vreme, predvsem nevihte s strelami in sneg. Tudi obutev je pomembna, da kje ne zdrsneš. Paziti je treba, kje hodiš in kako.

POLETNE POČITNICE

Prav gotovo nas večina ob vsakodnevnih zadregah in tegobah še ne razmišlja o počitnicah. Toda te so pred vrati, zato vam tokrat posredujemo nekaj namigov možnosti preživljanja počitniških dni na Jesenicah.

KOPALIŠČE UKOVA bo predvidoma odprto od 14. junija naprej pa vse tja do 1. septembra. Za letošnje poletje na Kopališču Ukova na Zavodu za šport Jesenice skupaj s Športno zvezo Jesenice pripravljamo še bolj pester program aktivnosti. Novost bo rekreacijsko plavanje vsak delovni dan (od ponedeljka do petka) od 9.00 do 11.00 ure za starejše občane (upokoјence in druge). Seveda bo možno rekreacijsko plavanje tudi ob ponedeljkih, srediha in petkih od 20.00 do 21.30 ure. Tudi to večerno plavanje je namenjeno starejšim od 18 let.

Tradicionalni plavalni tečaji za začetnike bodo tudi letos v organizaciji Športne zveze Jesenice in Plavalnega kluba Jesenice. Desetdnevne tečaje priporočamo predvsem otrokom od petega do osmega leta starosti. Pripravljamo tečaje v treh terminih in sicer: od

30. junija 2003 do 9. julija, od 14. julija do 23. julija, tretji termin bomo pripravili le ob zadostnem številu (najmanj 6 udeležencev) od 28. julija do 6. avgusta. Predhodne prijave niso potrebne, prvi dan vsakega tečaja (30.6., 14.7. in 28.7.) je zbor tečajnikov ob 9.00 uri, kjer se bodo otroci prijaviili in dobili urnik tečaja. Tečajnina je enaka lanski in znaša 7.000 SIT.

Tudi letos bodo popularni županovi dnevi vsak ponedeljek od 11.00 do 17.00 ure. Kopenje je brezplačno za otroke, učence in dijake.

Pripravljamo pa tudi več drugih aktivnosti, ki bodo popestrile dneve na kopališču Ukova (tekmovanja v skokih v vodo, zabavne igre, predstavitve).

Letos prvič pripravljamo paket **AKTIVNIH POČITNIC**. Gre za petdnevne celodnevne programe športnih in drugih aktivnosti. Program smo si zamislili tako, da se vsak dan udeleženci (otroci od 7 do 15 leta starosti), zberejo v Športnem parku Podmežakljo ob 8.00 uri, nato pa bodo preživljali ves dan v skupini. Preizkušali se bodo v različnih športnih panogah,

hodili na kopenje v kopališče, pripravljamo jim planinski pohod v okolico Jesenic, piknik. Skratka vsak dan bo nekaj posebnega, pester in zanimiv. Program bo trajal tja do 18. ure. Vmes bomo poskrbeli tudi za lačne želodčke (dopoldanska malica, kosilo). Naj omenimo še to, da je program pripravljen tudi za primer slabega vremena. **PAKET AKTIVNIH POČITNIC BO IZVEDEN** v štirih terminih po pet dni. Cena petdnevnega programa je 10.000 SIT na udeleženca (vključuje: prehrano, vodenje skupine, vstopnine, morebitne stroške prevozov). Datumi terminov so: od 30.6. do 4.7., od 7.7. do 11.7., od 4.8. do 8.8. ter od 11.8. do 14.8. Rok za prijave je 10. junij 2003. Prijave zbira mo na Zavodu za šport Jesenice, kjer dobite tudi podrobne informacije in natančen program **AKTIVNIH POČITNIC** (telefon 5863 364).

Še na eno zanimivo ponudbo bi radi opozorili. V poletnih počitnicah bodo tudi tokrat v posameznih soseskah organizirani turnirji v košarki in malem nogometu (trojke). Program pripravlja Mladinski center Jesenice v sodelovanju z našim zavodom. Tekmovanja so predvidena na različnih lokacijah od Hrušice, Plavža, Centra 2, do KS Sava, Podmežaklja, Koroška Bela in Blejska Dobrava. Razporede dogajanj pod koši in med nogometnimi goli bomo objavili v prihodnji številki.

To so prve informacije o poletnih dogajanjih. Podrobnejše informacije lahko dobite na spletnih straneh Zavoda za šport Jesenice, potrudili pa se bomo, da vas bomo na naše programe spomnili preko Radia Triglav in drugih medijev. Telefonska številka za informacije je 5 863 364.

Koordinator programov:
Branko Jeršin

PRIREDITVE OB MEDNARODNEM DNEVU MUZEJEV

V Gornjesavskem muzeju Jesenice smo letošnji dan muzejev, 18. maj, počastili s pestrim programom, ki se je odvijal po muzejskih lokacijah v občinah Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Številnih prireditev se je udeležilo lepo število obiskovalcev oziroma udeležencev. Prav to pa je bil tudi naš osnovni namen in cilj, saj smo v tej javni službi poklicani, da se s svojim delom predstavljamo javnosti. Obiskovalci naj bi ob predstavitvah kulturne dediščine pridobili nova spoznanja, se preizkusili z aktivno udeležbo na muzejskih delavnicah in na prijeten način potešili svojo radovednost ob naših stalnih in občasnih razstavah, muzejskih večerih in drugih prireditvah.

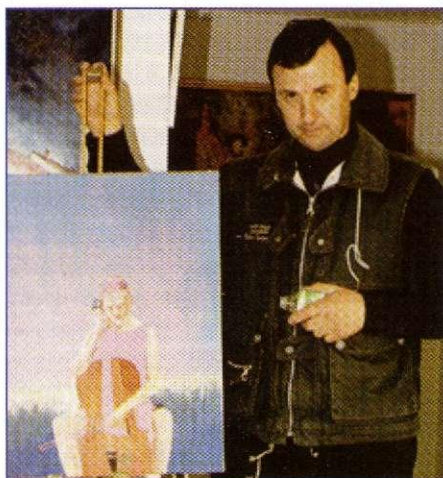
V petek, 16. maja, smo v Ruardovi graščini na Stari Savi odprli novo dokumentarno razstavo, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Prirodoslovnim muzejem Slovenije in dopolnjuje že 10 let razstavljeno bogato paleontološko zbirko ter nosi naslov Jože Bedič, zbiratelj fosilov in prijatelj muzejev. Z njo so počastili desetletja Jožetovega zbirateljskega dela v slovenskem nacionalnem muzeju, zdaj in še lep čas pa si razstavo lahko ogledate tudi na Jesenicah.

V nedeljo, 18. maja, smo v Ruardovi in Kosovi graščini na Jesenicah organizirali dan odprtih vrat z možnostjo brezplačnega ogleda vseh razstavljenih stalnih zbirk in občasnih razstav.

To možnost so v večji meri izkoristili obiskovalci železarske in paleontološke zbirke v Ruardovi graščini, medtem ko je Kosova graščina s stalno zbirko novejšje jeseniške zgodovine in gostujočo razstavo Bionika Tehniškega muzeja Slovenije ter likovno razstavo Ljuba Kozica bolj samevala.

Živahno pa je bilo tudi v petek popoldan, 16. maja, v Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovčah, kjer se je nekaj domačink in okoličank zbralo na muzejski delavnici Peka kruha v krušni peči.

Vsaka si je zamesila in spekla svoj hlebec ob nasvetih go. Vide Janc, vse skupaj pa so obujale še stare običaje, reke in zapise pisatelja F.S. Finžgarja, ki se navezujejo na peko kruha.

Lojze Adamljica v ateljeju.

V razstavnem prostoru Liznjekove hiše v Kranjski Gori smo 16. maja zvečer odprli likovno razstavo slikarja Lojzeta Adamljica, ki ga predstavljamo kot enega izmed redkih predstavnikov nadrealizma v slovenski likovni umetnosti. Razstava bo na ogled vse

do 29. junija. Stalna etnološka zbirka pristne alpske hiše in spominska zbirka o mladinskem pisatelju Josipu Vandotu in avtorju Kekčevih povesti v Liznjekovi hiši pa vas prav tako vabita k ogledu.

Na sam praznik muzejev, 18. maja, zvečer smo ob Čopovi hiši v Žirovnici prikazali tudi dobro obiskano dramsko uprizoritev Gledališča Toneta Čufarja z naslovom Povodni mož in druge

Ta radostni dan, Lojze Adamljica.

pesnitve. V Čopovi rojstni hiši pa se je odvijala še kreativna delavnica Slika, ki je lahko tudi obešalnik v sodelovanju z lastnico trgovine Škrat Škrlat, Ksenjo Šest, v ponedeljek, 19. maja, in muzejski večer Čebelarjenje in kranjska sivka, ki ga je vodil prof. biologije in kustos Prirodoslovnega muzeja Janez Gregori v četrtek, 22. maja.

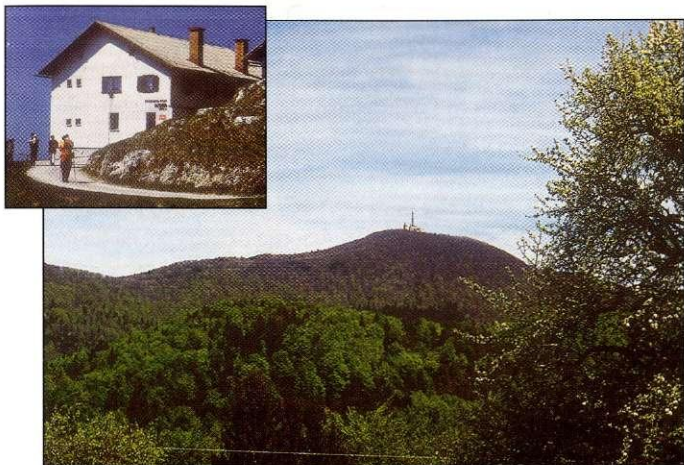
V mesecu maju in juniju pa bodo še potekale muzejske delavnice z železarsko tematiko v Ruardovi graščini na Stari Savi na Jesenicah, ki so primerne za najmlajše iz vrtcev in nižje stopnje osnovnih šol in jih organiziramo po predhodni najavi zainteresiranih.

Toliko na kratko o preteklih majskih prireditvah Gornjesavskega muzeja Jesenice, ki vam je s svojimi stalnimi zbirkami in občasnimi razstavami in prireditvami na voljo več ali manj skozi celo leto, zato naj vas ponovno povabimo, da nas obiščete v Ruardovi graščini (Prešernova 45) in v Kosovi graščini (Titova 64) na Jesenicah, v Triglavski planinski zbirki (Triglavska 50) v Mojstrani in v Liznjekovi hiši (Borovška 63) v Kranjski Gori ter v občini Žirovnica v Prešernovi rojstni hiši (Vrba 2), Finžgarjevi rojstni hiši (Doslovče 15) in Čopovi rojstni hiši (Žirovnica 14).

za kolektiv Gornjesavskega muzeja Jesenice
Zdenka Torkar Tahir

KUM - »ZASAVSKI IN DOLENJSKI TRIGLAV«

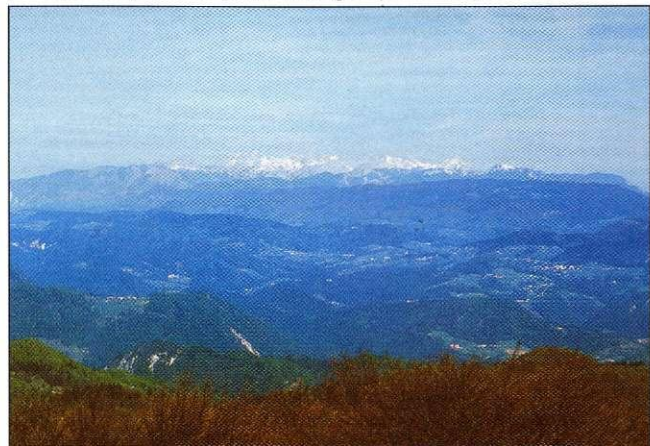
Posavsko hribovje je najboljšejša pokrajinska enota v Sloveniji. Razprostira se na obeh straneh reke Save, od Ljubljanske kotline na zahodu, do hrvaške meje na vzhodu ter med Celjsko kotlino na severu in Gorjanci na jugu. Zasavje je razgibana pokrajina preprejena s številnimi dolinami, nad katerimi se posamezni vrhovi povzpnejo tudi prek 1000 m. Najvišji vrh Zasavja

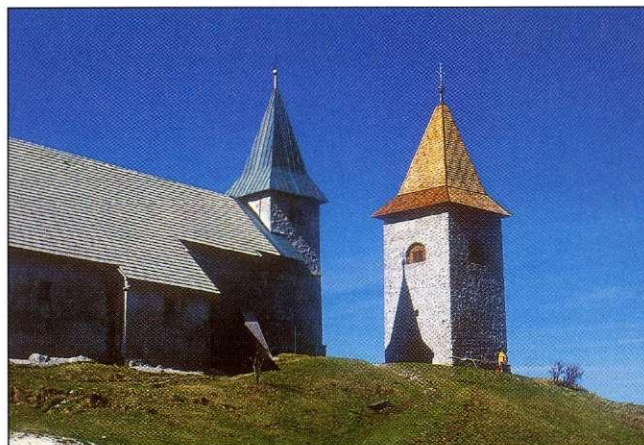
Vrh Kuma in koča na Kumu.

je Kum, visok 1219 m, imenuje se tudi »zasavski in dolenski Triglav«. Nadvse lepe so visoke police okoli te gore na severu z Dobovcem, na jugu pa s Podkumom. Kum je hrib z dvema vrhovoma, na zahodnem stoji cerkev sv. Neže, na vzhodnem pa stoji 56 m visok TV stolp. V glavnem je območje Kuma poraščeno z listavci, med katerimi prevladuje bukev. Gozdovi in travniki pa ponujajo zavetje nekaterim zaščitenim rastlinam in številnim živalskim vrstam. Med izredno pestro in bogato floro je treba omeniti kranjsko lilijo, avrikelj, Hladnikov grintavec in še vrsto zdravilnih rastlin, med katerimi prevladuje dišavnica kumina. Po nekaterih navedbah naj bi Kum dobil svoje ime prav po njej. Včasih je bil Kum znan tudi kot romarska gora, kar nam dokazuje cerkev na vrhu s samostojnim zvonikom.

Na Kum iz vseh koncev peljejo slikovite poti in steze, iz Radeč in Zidanega mosta, Zagorja, Hrastnika in Podkuma. Najkrajša je pot iz vasi Podkum, od koder krenemo po poti do zaselka Mali Kum na višino 820 m. Nato se po kolovozu strmo vzpnemo v hrib, hodimo ves čas po gozdu, zato je hoja kar prijetna; počivamo lahko pri kapelicah, ki so ob poti. Pri drugi kapelici zavijemo ostro na levo

Pogled na Kamniško - savinjske alpe.

Cerkev Sv. Neže n Kumu.

in od vrha nas loči še 20 minut hoje. Za hojo smo porabili uro in pol, na napore pa pozabimo ob enkratnem razgledu z vrha.

Severozahodno se v daljavi blestijo Kamniško Savinjske Alpe in Julijske Alpe s Triglavom, na severu Pohorje, na vzhodu Boč ter

Konec rudarjenaj na Kumu.

na jugu Gorjanci. Omeniti pa še velja razglede na sosednje hribe Mrzlico, Kal, Gore in Čemšeniško planino.

Zasavje pa je znano tudi po rudarjenju - kopanju premoga, ki se je začelo v začetku 19. stoletja. Prvo uradno dovoljenje za kopanje premoga je dobil baron Franz Reigersfeldt 11. novembra 1755 leta. Prej izrazita kmečka krajina se je začela spreminjati, zgrajena železniška povezava z Dunajem in Trstom leta 1849 pa je vzpodbudila industrijski razvoj Zagorja in razmah premogovništva. Vsa dolina je dihala z rudarjenjem. Po letu 1966 je nastopila kriza v premogovništvu, ki jo rudnik rjavega premoga v Zagorju ni nikoli povsem premagal. Visoki stroški ekološke sanacije so v začetku 90-ih let pripeljale do odločitve, da se zagorski rudnik zapre. Ob 240-letnici začetka rudarjenja v Zagorju je bil 11. novembra leta 1995 odprt rudarski muzej.

Z opustitvijo rudarjenja v Zasavju, naj bi ta dolina zopet postala zelena in naj bi privabila izletnike, saj po Posavskem hribovju vodijo številne planinske in kolesarske poti.

Kako zelena je dolina in do kam seže pogled, pa vam bo odgovoril razgled z vrha.

Tone Kelbl

IZPRED ACRONIJA NA VAJNEŽ PO BELŠČICI

Naš cilj: ACRONI – VAJNEŽ po BELŠČICI.

Vajnež je za Acroni zelo pomemben, saj delamo in živimo pod njim in velikokrat strmimo vanj, v čudovita pobočja Belščice in skalne prepade pod njim. Je najvišji vrh občine Jesenice in sosed najvišjega vrha Karavank, Stola. Z Vajneža je lep razgled po prelepi Gorenjski, Koroški in Triglavskem pogorju. Najbolj čudovit pogled je spomladi, ko je po višjih vrhovih še sneg. Tako se vidi, da

imajo Alpe res obliko podkvice. To si morate ogledati in doživeti, le da bi vam bil naklonjen lep dan.

Z Vajneža je zelo lepa turna smuka preko Belščice v Medji Dol do Javorniškega Rovta ali pa kar po pobočju navzdol do vasi Koroška Bela, če je dovolj snega. Najboljša turna smuka pa je preko Belščice čez Kamnitnik mimo Markeževе bajte, po poti in gozdu navzdol do Stamar. Tu je počitek, za polovico opravljene poti. Potem pa po poti in bližnjici do Potoške planine, navzdol do Zaveljcinovega rovta v dolino Bele do vasi. To sem presmučal letos 25. februarja, saj je bilo snega ravno prav. Na pobočju Vajneža je vedno več smučarjev, ljubiteljev spomladanske smuke. Ko pa sneg konec maja odide, je to raj za cvetje, živali in obiskovalce miru, pohodnikov na Stol in Golico. Markirane poti s Koroške Bele ni, je pa iz Javorniškega Rovta.

Moja želja je, da bi zaposleni - ljubitelji gora, narave in športa v Acroniju, za še boljšo prepoznavnost Acronija označili pot na Vajnež od Acronija po dolini Bele do Potoške planine, naprej mimo izvira Urbasa, Betonske bajte do vrha Vajneža. To je okrog 5 ur hoje.

Upam, da pri tej ideji ne bom sam, zato vabim vas, ljubitelje gora tega kraja, sodelavke in sodelavce Acronija, da to organiziramo in speljemo. Pokličite me na 1429, saj me poznate. Glede na odziv se bomo organizirali in upam, da nam bo Acroni tudi pomagal. Na odprtje te poti bi povabili vse ljubitelje gora in Acronijeve prijatelje.

Srečno in nasvidenje!

Janez VILMAN

ŠPIKOV KOT

Zdaj ni še čas dopustov,
pa mi je vroče, da je kaj.
Strah me vročih je avgustov,
pa je šele cvetoči maj.

In če dodam še težko delo,
žareče jeklo, plin in prah,
veliko nas dopust bi vzelo,
tako vročine nas je strah.

A mi smo trdni res jeklarji,
pa naj bo vroče ali mraz.
Čeprav povprečni so denarji,
se redko nam zmrači obraz.

Pa če se spomnim tiste reve -
(brez dela tam doma leže)
in na občutek, da so pleve,
ter od podpore le žive.

A krivdo nosi le država,
ki za gospodarstvo ne skrbi.
Na vrhu tista modra glava,
letala, avta si želi.

Zato pa toliko je vseh dajatev,
da je plača čist' na tleh.

Vse več davčnih je terjatev.

Zase le od enih delam pa do treh.

Je dobro, če nam sonce sije.
Vsaj s kurjavo stroškov ni,
če plača s stroški se pokrije
in sveže sadje že zori.

Vitaminov kronično že
primanjkuje,
grozi mi skoraj že skorbut.
Zame kmet dobrine prideluje,
zanj skrbi pa minister But.

Zdaj morda sem v toplicah,
kjer grejem krhke si kosti,
krompir žvečim v oblicah,
pa kakšen zrezek na dva dni.

Mogoče sem v tujem kraju,
kjer ni trgovin in ne trafik,
Tam morda je kakor v raju.
Ne vem. Le proč od doma!

Boter Špik

Špikovi prebliski

Na TV ne gledam prenosov iz
parlamenta. Je pornografija
prepovedana.

Bicikel je neumna
pogruntavščina. Rit se pelje,
noge morajo peš.

Zadnje čase so mi všeč vse ženske. Očitno se mi je krepko
poslabšal vid.

Na tržišču ponujajo ogromno število avtomobilov. Ampak
jaz bi raje parkirni prostor.

Treba bo nekam na ples. Vajen sem plesati tako, kot drugi
špilajo.

Mirovniki se z vsemi silami borijo za mir.

Neki mulec mi je rekel: "To je ful prazn'." Razumete?

Čisto sem na psu. K sreči se bližajo pasji dnevi.

Vse je zeleno. Tudi zavist.

Horoskop za danes: Ljudje se vas bodo spomnili, če vas
bodo potrebovali.

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: DRAGO RONNER	OVČJE KRZNO, MESO	PTICA PEVKA	REKA NA IBERSKEM POLOTOKU	AMERIŠKI PISATELJ (GEORGE)	LIRSKI PESNIK	DIRKALIŠČE FORMULE 1 V ITALJI	NIZEK RAVEN SVET	REKA SKOZI FIRENCE	VIREN JE FINSKI ATLET	NAJVEČJI JADRANSKI OTOK	BRITANSKI PEVEC STEWART	ŽELEZNA BULA	JEZIKO- SLOVEC TOPORIŠČ	PREBIVALEC ZDA	NOVOST	SLEGUR JE PTICA PEVKA
ZAPUŠČINA									PREBIVALEC KRAJA							FRANC. FILOZOF (ERNEST)
NAŠ PISATELJ BARTOL									GENOCID NEM. PISAT. SEIDEL							
PREGOVOR ZA MESEC JUNIJ																
JAREM				TROJA PEVEC PESTNER						ELISA	RIMSKI CESAR PTIČ NELETALEC					
NOBILE UMBERTO			OKAČ NAPAD NA POLITIKA					GRADBENI MATERIAL STANE UREK					IGRALKA RINA			
GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK					UGASEL CENTRALNI VULKAN	ŠAMPION LIBUJSKI KRALJ			CIGAN STARO KUHNJSKO ORODJE				BUDIZEM ZEN ČRNINA			
ILION JE TROJA	HRIB PRI BEOGRADU	TOMISLAV FIN. ATLET (LASSE)					UMOR NEUMNOST					ČHOV ANTON NASILJE			OSEBA IZ GRŠKE MITOLOGJE AJGIST	OSVEŽILNA PIJACA
RIMSKI POZDRAV				PESNICA ŠKERL PESNIK VIPOTNIK				NADA KRAJ PRI ŠEMPASU			RIBIŠKI PRIPOMOČEK VIKTOR ERZEN					
KONEC PREGOVORA														JAPONSKA IGRA ALTANA		
BOLNIK Z OTRDELIMI ARTERIJAMI																
BRITANSKI REŽISER (DAVID)					SLOV. UM. ZGODOVINAR (FRANCE)						LEDVICA					
HRVAŠKI PISATELJ					ADENOM JE ŽELEZNA BULA	ANGLO- AMERIŠKA PLOŠČINSKA MERA					DEBELEJŠI DROG					

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Pravilna rešitev se glasi:

SLANA V ZAČETKU MAJA ZORENJU SADJA NAGAJA.

Žreb je izbral:

1. nagrada: Dunja Potokar, Veliki breg 30, 4281 Mojstrana;
2. nagrada: Goran Hevčuk, Cesta talcev 8/a, 4270 Jesenice;
3. nagrada: Jurij Černe, Blejska Dobrava 16, 4273 Bl. Dobrava.

Nagrade boste prejeli na blagajni Acroni. Odprta je vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument.

NAGRADNA KRIŽANKA

1. nagrada: 5.000 tolarjev
2. nagrada: 4.000 tolarjev
3. nagrada: 3.000 tolarjev

Geslo z obarvanih polj prepišite v kupon in pošljite do 10. junija 2003 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o., C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na kuverto pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v Acroniju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice (brez ovojnice). Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

odreži

PRIIMEK IN IME: _____

ULICA IN HIŠ. ŠT.: _____

POŠTA: _____

GESLO:

Tudi letos v sodelovanju s poslovodstvom SPID

ORGANIZIRA

ŠPORTNO-DRUŽABNO SREČANJE

»inovacijsko najprizadevnejših« delovnih skupin.

Z veseljem vam sporočam, da so izpolnjeni pogoji za organizacijo tradicionalnega športnega tekmovanja za 3i pokal, ki bo realiziran po dogovoru z udeleženci predvidoma v drugem tednu meseca junija.

Po propozicijah so si pravico do udeležbe priborile štiri delovne skupine, ki so v okviru postopka Sistema kontinuirnih izboljšav – SKI prve dosegle v povprečju en realiziran koristen predlog na člana:

Adjustaža Jeklarna (2,2 predloga/člana), PC VP

Stare korenine (1 predlog/člana), PC VP

Dobre vile (1,3 predloga/člana), PC VP

Nujno zlo 1,3 predloga/člana), PC VP

Kvalifikacije so se zaključile 9. 4. 2003.

V športnem delu srečanja bodo delovne skupine zastopale štiri članske ekipe, ki bodo tekmoval v balinanju. V prvem polfinalu se bosta pomerili skupini, ki sta se na srečanje uvrstili kot prva in četrta, v drugem pa preostali dve. Zmagovalki se bosta nato pomerili za prvo mesto, poraženki pa za tretje.

Pričakujemo, da bodo člani delovnih skupin, ki ne bodo izbrani v tekmovalno ekipo, prišli svoje predstavnike spodbujati v polnem številu. Poskrbeli bomo, da jim navijaških moči ne bo prekmalu zmanjkalo in bodo svoje sposobnosti lahko predstavili na družabnem delu srečanja.

Avugst Novšak vodja SPID